

ØKONOMIPLAN 2024-2027 MED ÅRSBUDSJETT 2024

FOR STOR-ELVDAL KOMMUNE

Kommunedirektørens forslag til formannskapet
den 22.november 2023

Stor-Elvdal
kommune

INNHold

1	Kommunedirektørens kommentarer	4	
2	Innledning	6	
2.1	Lovgrunnlag		6
2.2	Kommuneplanen samfunnsdel		6
3	Forutsetninger	9	
3.1	Overordnede styringssignaler		9
3.2	Overordnede budsjettforutsetninger		12
3.3	Prioriteringer		13
3.4	Særskilte tema		16
3.5	Pensjon		17
3.6	Drifts- og kapitaltilskudd til private barnehager		18
3.7	Selvkost		18
3.8	Gebyr- og betalingssatser		18
3.9	Handlingsreglene		19
4	Lånegjeld og fondsbeholdning	20	
4.1	Fondsbeholdning		20
4.2	Lånegjeld		21
5	Årsverk - budsjettet	23	
6	Økonomisk analyse	24	
6.1	Driftsresultat		24
6.2	Inntekter		25
6.3	Likviditet		26
7	Driftsbudsjett	27	
7.1	Bevilgningsoversikt drift – finansinntekter		28
7.2	Budsjettskjema 1B – sektorens rammer		32
7.3	Økonomisk oversikt – drift		33
8	Politisk virksomhet	34	
8.1	Generelt		34
8.2	Økonomiplan m/endringer		34
8.3	Kontrollutvalget		35

9	Administrasjon	36	
9.1	Kommuneplanens samfunnsdel		36
9.2	Generelt		36
9.3	Økonomiplan m/endringer		37
9.4	Målsettinger		39
10	Oppvekst og utdanning	40	
10.1	Kommuneplanens samfunnsdel		40
10.2	Generelt		40
10.3	Økonomiplan m/endringer		41
10.4	Målsettinger		44
11	Helse og velferd	46	
11.1	Kommuneplanens samfunnsdel		46
11.2	Generelt		46
11.3	Økonomiplan m/endringer		47
11.4	Målsettinger		51
12	Samfunnsutvikling	52	
12.1	Kommuneplanens samfunnsdel		52
12.2	Generelt		52
12.3	Økonomiplan m/endringer		54
12.4	Målsettinger		58
13	Selvkost	59	
13.1	Økonomiplan m/endringer		59
14	Investeringer	60	
14.1	Bevilgningsoversikt – Investering		60
14.2	Budsjettskjema 2B – Investeringsbudsjett, fordeling		61
15	Tiltak som ikke ble valgt	65	

1 KOMMUNEDIREKTØRENS KOMMENTARER

Forslag til handlingsplan med budsjett for 2024 og økonomiplan for 2024-2027 viser en stram økonomisk ramme for Stor-Elvdal kommunes drift og investeringer. Kommunedirektørens budsjettforslag for 2024 legger opp til en balanse i drift som hviler på en rekke beskrevne tiltak. Handlingsrommet for 2024 og økonomiplanperioden er lite, og en videre tilpasning av tjenester og driftsnivå er tvingende nødvendig for å sikre en langsiktig økonomisk bærekraftig drift av kommunen. Samtidig må vi gjøre nødvendige investeringer for å sikre forsvarlig drift av kommunen og for å legge grunnlag for mer rasjonell drift.

Budsjettforslaget for 2024 tar inn over seg de siste års bruk av disponible fond for å utjevne ubalansen mellom inntekter og kostnader. Fra et disposisjonsfond på 38 mill. ved inngangen til 2021 står vi ved inngangen til 2024 med et disposisjonsfond på ca 14-15 mill. Budsjettforslaget for 2024 vil ikke styrke disposisjonsfondet, men vil tilpasse drift til et realistisk nivå og legge et bedre grunnlag for langsiktig økonomisk handlerom i et noe lengre perspektiv.

I inneværende år, som i 2022, har kommunen relativt store kostnader knyttet til ressurskrevende tjenester. Sammen med en kraftigere lønns- og prisvekst enn tidligere år gir dette redusert handlingsrom. Det forventes at alle disse faktorene vil holde seg på omtrent samme nivå i 2024 som i 2023.

Det legges fram en rekke foreslåtte tiltak for å balansere inntekter og kostnader. Tiltakene vil nødvendigvis påvirke det tjenestetilbudet og –nivået kommunen kan levere til innbyggerne. Det er fokusert på ivaretagelse av lovpålagte tjenester, men alle deler av kommunens drift blir berørt. I budsjettet for inneværende år er det pekt på nødvendigheten av å tilpasse den kommunale bygningsmassen til det faktiske behovet. Selv om det har skjedd tilpasninger gjennom 2023 har det ikke vært tilstrekkelig fart i dette arbeidet i 2023, noe som forsinker økonomiske effekter av tiltak. I 2024 må det skje vesentlige endringer i forhold til bygningsmassen. Vi vil høsten 2024 overta Helsehusdelen av vår store investering i Sektor for helse og velferd. Dette skaper en dynamikk i bruk av den kommunale bygningsmassen som sammen med avhending av bygg vil gi noen økonomiske effekter i 2024, men ikke minst i resten av økonomiplanperioden.

Det er nødvendig å fortsette og styrke arbeidet med en 1-10 skole i 2024. Det har vært ønsket en bred politisk diskusjon, og kommunestyret har bestilt en mulighetsstudie for en 1-10 skole. Det er imidlertid ikke avsatt prosjektmidler for en mulighetsstudie, og utredningskapasiteten har vært utfordrende. Arbeidet må likevel prioriteres i 2024 slik at et godt politisk vedtak kan gjøres for rehabilitering eller nybygg med sikte på en 1-10 skole. Kommunedirektøren vil også vektlegge at prosessen sikrer en god og bred involvering av alle berørte parter.

Det er et sterkt politisk og folkelig engasjement for en rehabilitering eller bygging av svømmebasseng. Dagens løsning for å ivareta lovpålagt svømmeundervisning med bruk av svømmehaller i nabokommuner er utfordrende for så vel elever som ansatte i skolen. Slik den økonomiske situasjonen for kommunen framstår er det ikke funnet rom for et slikt tiltak i økonomiplanperioden.

Kommunen arbeider aktivt med ulike former for samarbeid på tvers av kommunegrensene. SÅTE IKT er i en betydelig brytningsfase med den såkalte «reisen til skyen» som pågår for fullt. Dette vil sikre kommunen en mer framtidsrettet og fleksibel IKT-framtid. Et slikt utviklingsarbeid berører åpenbart mange deler av kommunen og vil utfordre oss på å få til drift og utvikling parallelt. Ut over det fastlagte samarbeidet i SÅTE IKT, og allerede eksisterende samarbeid som f.eks. pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT), er det et tydelig politisk signal om å søke samarbeid med andre kommuner der dette er naturlig og formålstjenlig. Det forventes at vi i 2024 vil kunne formalisere samarbeid på flere områder med ulike kommuner i regionen. Foruten

potensielle økonomiske effekter, som ikke nødvendigvis viser seg på kort sikt, vil dette kunne gi mer robuste og sterkere fagmiljøer som kan sikre gode tjenester til befolkningen.

Det er ikke lagt opp til bemanningsreduksjon på kort sikt. Budsjettforslaget viser imidlertid at flere vakante ressurser ikke vil fylles. Over tid må det trolig skje en viss gradvis reduksjon av årsverk ved hjelp av naturlig avgang. En slik tilpasning må imidlertid skje i takt med forventninger til tjenestetilbudet.

Eiendomsskattesats for næringseiendom og energianlegg er foreslått økt med 1‰ fra 4‰ til 5‰, 5 av 6 sammenlignbare nabokommuner har allerede maksimal skattesats på 7‰.

Som nevnt er budsjettforslaget for 2024 veldig stramt, med et betydelig antall tiltak for å tilpasse driften til inntektsgrunnlaget. Budsjettforslaget er i balanse uten bruk av fond, og er slik kommunedirektøren ser det realistisk. Kommunen står imidlertid i en økonomisk situasjon som er svært sårbar for endrede forutsetninger og oppdukkende hendelser. Samtidig er det på sin plass å minne om at det tross den vanskelige økonomiske situasjonen leveres tjenester av høy kvalitet hver eneste dag av kommunens ansatte.

Forslag til årsbudsjett for 2024 og økonomiplan for 2024-2027 sendes med dette til formannskapet for behandling og offentlig høring før endelig behandling i kommunestyremøte 13. desember 2023.

Stor-Elvdal 13. november 2023

Nils Kvilvang
Kommunedirektør

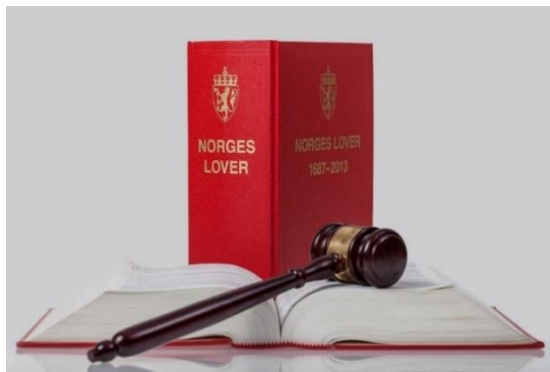
2 INNLEDNING

2.1 LOVGRUNNLAG

I henhold til kommunelovens kapitel 14 skal det vedtas et årsbudsjett og en økonomiplan for 4 år, som omfatter hele kommunens virksomhet og som gir en realistisk oversikt over sannsynlige inntekter, forventede utgifter og prioriterte oppgaver i planperioden.

Årsbudsjettet er en bindende plan for kommunens midler og anvendelsen av disse i budsjettåret. Årsbudsjettet skal være realistisk. Det skal fastsettes på grunnlag av de inntekter og utgifter som kommunen kan forvente i budsjettåret. Budsjettet skal være inndelt i en driftsdel og en investeringsdel. Formannskapets innstilling til årsbudsjett med de forslag til vedtak som foreligger, legges ut til alminnelig ettersyn 14 dager før behandling i kommunestyret.

2.2 KOMMUNEPLANEN SAMFUNNSDEL

Kommuneplanen er kommunens langsiktige overordnede plan, og består av to hoveddeler, samfunnsdelen og arealdelen. Samfunnsdelen har en tidshorisont frem til 2040 og inneholder langsiktige mål, og strategier for å nå disse. Tiltakene som skal gjennomføres i tråd med strategiene, må innarbeides i kommunens økonomiplan.

Stor-Elvdal kommune skal være **inkluderende, innovativ og stolt**. Disse ordene er som fremtidsbilder, slik vi ønsker at Stor-Elvdal kommune skal oppfattes.

Kommunen skal ha 5 hovedmålsettinger

- Stor-Elvdal kommune skal være en god kommune å vokse opp i, der alle barn og unge får mulighet til å realisere sitt fulle potensiale når det gjelder læring og utvikling
- Stor-Elvdal kommune skal bidra til å oppfylle nasjonale miljømål og være en foregangskommune som planlegger for et klima i endring og en grønnere hverdag.
- Stor-Elvdal skal legge vekt på stedsutvikling og skape grunnlag for en fremtidsrettet næringsutvikling og vekst i kommunen, herunder grønn næring og bioøkonomi.
- Stor-Elvdal kommune skal sørge for god dialog og medvirkning for å oppnå økt selvhjelpenhet, mestring og læring for å redusere den enkeltes behov for helse- og omsorgstjenester.
- Videreutvikle interne tjenester med sikte på riktig kvalitet og ta i bruk ny teknologi

Kommuneplanens samfunnsdel dreier seg om spørsmål knyttet til utviklingen av kommunesamfunnet og alle velferdstjenestene kommunen har ansvaret for. Utgangspunktet er at Stor-Elvdal kommune i lengre tid har hatt tilbakegang i folketallet og målet er å endre denne trenden slik at befolkningsutviklingen snur og folketallet stabiliseres. Folkehelseprofilen til kommunen peker på utfordringer som frafall på videregående skole, lavinntektsfamilier og barn av enslige forsørgere.

Befolkningsnedgang og sammensetning, utdanningsnivå og lavinntektsfamilier samt kommunens langstrakte geografi er hovedutfordringene til kommunen.

Stor-Elvdal kommune har et godt utgangspunkt for økt sysselsetting og verdiskapning. Det er mange næringer og bedrifter som har et klart vekstpotensial. I planforslaget legges det vekt på kommunens hovedutfordringer samt hva som er viktig for å fremme Stor-Elvdals mange fortrinn og muligheter for å utvikle kommunen til en spennende og attraktiv kommune med kvaliteter som gjør at innbyggerne i kommunen trives.

2.3 KLIMA- OG ENERGIPLANEN

Stor-Elvdal kommune vedtok 13.05.2020 tematisk kommunedelplan for klima og energi 2020-2030. Den beskriver ambisjonene i klima- og energiarbeidet i kommunen og ligger til grunn for arbeidet på dette samfunnsområdet i planperioden.

Fra førstegenerasjons Energi- og klimaplan, som ble vedtatt i 2008, har klima- og energiarbeidet i Stor-Elvdal kommune i hovedsak dreid seg om å gjøre kommunens egne bygg mer energiøkonomiske. Dette har stort sett foregått i et samarbeid med kommunene i Sør-Østerdal, gjennom Regionrådet for Sør-Østerdal (nå Sør-Østerdal Interkommunale Politiske Råd – SØIPR).

Arbeidet i SØIPR holder fram i eget prosjekt «Energi- og klima i Sør-Østerdal», med en egen dedikert person som følger opp kommunene i sitt klima og energiarbeid. Målet er å videreutvikle nettverket og aktiviteter mellom kommunene i Sør-Østerdal, og kompetansen til ansatte, innbyggere og næringslivet. Stor-Elvdal kommune skal nå komme i gang med å implementere innsatsområder fra klima- og energiplanen inn i økonomiplan for perioden 2024 – 2027.

Klima og energiplanen har et hovedmål og ni delmål

Hovedmål

- 30 % reduksjon i kommunens klimagassutslipp tilsvarende 6741 tonn CO₂ ekvivalenter årlig, jfr. 2017 nivå.»

Oppsummering av hovedmål fra delkapitlene:

- Innen 2030 skal utslippet fra det samlede transportarbeidet i kommunen reduseres med 45 % tilsvarende 3453 CO₂ -ekvivalenter sammenlignet med 2017.
- I samsvar med nasjonalt mål skal utslippene fra oppvarming ved forbrenning av mineraloljeprodukter fases helt ut, uten at elektrisitet forbruket øker vesentlig.
- Stor-Elvdal kommune har som ambisjon å øke det totale opptaket av klimagasser gjennom et økt fokus på tiltak som intensiverer planteaktiviteten og øker skogproduksjonen.
- Redusere klimagassutslipp fra jordbruksvirksomhet med 15 % tilsvarende 1679 tonn CO₂ ekvivalenter pr. år sammenlignet med 2017.

- Videreutvikling eksisterende kompetansemiljø, både på høgskolen, innen treforedling og i landbruksnæring
- Halvere mengden restavfall fra husholdninger og hytter i Stor-Elvdal
- Kommuneorganisasjonene skal ha en klimagassreduksjon på 40 % i forhold til 2017 tall innen 2030.
- Stor-Elvdal kommune skal være en foregangskommune som planlegger for et klima i endring.
- Kommunen skal drive et målrettet informasjons- og kommunikasjonsarbeid innenfor klima- og energifeltet, og fremstå som rollemodell for innbyggere, ansatte, næringslivet og andre kommuner.

På mange områder er kommunen allerede godt i gang med oppfølging av delmål, men koblingen mot økonomiplanen har manglet, noe som det skal jobbes mot fremover.

3 FORUTSETNINGER

3.1 OVERORDNEDE STYRINGSSIGNALER

KOMMUNESEKTOREN 2023 – ENDRINGER I DET ØKONOMISKE OPPLEGGET

Anslaget for skatt på inntekt og formue er oppjustert med 3,55 mrd. kroner sammenlignet med skatteanslaget RNB, til 208,2 mrd. kroner. Denne oppjusteringen av skatteanslaget påvirker kun kommunenes inntektsnivå i 2023, og ikke de kommende årene. Dette har sammenheng med at nivået på kommunens skatteinntekter i 2024 fastsettes med utgangspunkt i skattenivået fra RNB.

Etter KS' vurdering, er regjeringens oppjusterte skatteanslag på 208,2 mrd. kroner et godt anslag for årets skatteinngang basert på den informasjonen vi nå har. (KS egne beregninger indikerer en skatteinngang for 2023 som ligger marginalt over dette, om lag 210 mrd. kroner). Lavere restskatter, svakere marginoppgjør og vesentlig svakere korreksjonsoppgjør vil medføre svakere skatteinngang i de gjestående månedene av 2023 sammenlignet med fjoråret.

Prisveksten inneværende år ser ut til å bli lavere enn anslått i RNB, blant annet som følge av nedgang i prisene på elektrisitet og svakere prisvekst på byggevarer. Samlet sett fører dette til at regjeringen nedjusterer anslaget for lønns- og prisveksten i kommunal sektor i 2023 med 0,7 prosentpoeng til 4,5 prosent. Denne nedjusteringen medfører en reduksjon av kostnadsnivået i kommunesektoren med om lag 3,2 mrd. kroner, som videreføres inn i 2024. Anslaget for lønns- og prisveksten i 2024 i statsbudsjettet er beregnet ut fra det nedjusterte kostnadsnivået for 2023.

KOMMUNESEKTOREN 2024 – DET ØKONOMISKE OPPLEGGET

Regjeringen legger i statsbudsjettet opp til en realvekst i kommunenes frie inntekter i 2024 med om lag 5,1 mrd. kroner. Dette er over det intervallet som ble varslet i kommuneproposisjonen, 4,4 til 4,7 mrd. kroner. Den økte realveksten må ses i sammenheng at anslaget for veksten i pensjonskostnader utover lønnsveksten i 2024 er oppjustert 0,7 mrd. kroner. Veksten i kommunenes pensjonskostnader i 2024 ligger dermed an til å bli 1,8 mrd. kroner høyere enn lønnsveksten i 2024. Anslaget for demografikostnader i 2024 som finansieres med frie inntekter er uendret fra kommuneproposisjonen med 3,1 mrd. kroner. Veksten i pensjons- og demografikostnader kan dermed dekkes innenfor veksten i frie inntekter.

Av veksten i frie inntekter er 150 mill. kroner begrunnet med satsing på psykisk helse og rus, og 40 mill. kroner er begrunnet med styrking av skolehelsetjeneste og helsestasjon. Videre er 100 mill. kroner av realveksten fordelt til kommunene som taper mest på modellen for gradert basistilskudd i utgiftsutjevningen.

Ved fordeling av realveksten mellom skatt og rammetilskudd er det lagt til grunn at skattenes andel (inkludert eiendomsskatt) av samlede inntekter skal utgjøre 40 prosent. For å oppfylle denne betingelsen er skatteinntektene økt reelt med omlag 6,7 mrd. kroner i 2024 sammenlignet med skattenivået i RNB 2023. Rammetilskuddet er på den annen side redusert reelt med 1,6 mrd. kroner, slik at samlet realvekst i frie inntekter blir 5,1 mrd. kroner.

Ved utarbeidelsen av skatteanslaget er det lagt til grunn en sysselsettingsvekst på 0,1 prosent og en lønnsvekst på 4,9 prosent. For å oppnå skatteinntekter på 220,25 mrd. kroner foreslår regjeringen at den kommunale inntektsskattøren reduseres med 0,2 prosentpoeng til 10,95 prosent for 2024. Maksimalsatsen for kommunal formuesskatt er uendret.

Lønns- og prisveksten fra 2023 til 2024 (deflatoren) anslås til 4,3 prosent. Årslønnsveksten er på 4,9 pst (utgjør i underkant av 60 % av deflatoren), og den kommunale prisveksten kan ut fra dette beregnes til i størrelsesorden 3,4 prosent. Som dere vil se er den kommunale prisveksten noe lavere enn anslaget for veksten i konsumprisindeksen (3,8 prosent). Dette skyldes både at kommunenes sammensetning av vare- og tjenestekjøp er annerledes enn innbyggernes og at kommunene ikke har mottatt strømstøtte.

Tilskudd som innlemmes i rammetilskuddet 2024

a) Barnehage

Maksimal foreldrebetaling foreslås redusert til kroner 2 000 per måned fra 1. august 2024. For å kompensere kommunene for inntektsbortfallet økes rammetilskuddet med 1 560 mill. kroner. Økningen er fordelt etter delkostnadsnøkkel for barnehage og inngår dermed som del av innbyggertilskuddet og utgiftsutjevningen.

Kontantstøtten foreslås endret fra 1. august 2024. Etter denne dato kan kontantstøtte gis til barn som er mellom 13 til 19 måneder, og ikke 13 til 23 måneder som i dag. Dette forventes å øke etterspørselen etter barnehageplasser. Kommunenes merutgifter som følge av dette anslås til 120 mill. kroner, og rammetilskuddet er økt tilsvarende. Økningen er fordelt etter delkostnadsnøkkel for barnehage.

I forbindelse med at pensjonspåslaget for private barnehager ble redusert fra 13 prosent til 10 prosent fra 1. januar 2022 ble det innført en treårig overgangsordning for enkeltstående barnehager. Siden pensjonspåslaget for enkeltstående barnehager trappes videre ned i 2024 reduseres rammetilskuddet til kommunene med 57 mill. kroner, fordelt etter delkostnadsnøkkel for barnehage.

b) Grunnskole

Ny opplæringslov skal etter planen tre i kraft høsten 2024. Som kompensasjon for flere ulike lovendringer er rammetilskuddet til kommunene økt med 47,2 mill. kroner i 2024 fordelt etter delkostnadsnøkkel for grunnskole. Økningen kommer i tillegg til de 5 mill. kronene som ble lagt inn i rammetilskuddet i 2023.

Nytt prøvegjennomføringssystem øker graden av digitalisering som antas å gi gevinster for kommunene. Rammetilskuddet er som følge av dette redusert med 6,6 mill. kroner fordelt etter delkostnadsnøkkel for grunnskole.

g) Øvrige saker

Bevilgning til covid-19 vaksinasjon i 2023 var en engangsbevilgning, og denne er trukket ut av rammetilskuddet for 2024.

Uttrekk på 106 mill. kroner fra kommunerammen som følge av at det har blitt **flere elever i statlige og private skoler**. Uttrekket skjer initialt gjennom innbyggertilskuddet og utgiftsutjevningen til alle kommuner, men omfordeling gjennom korreksjonsordningen for statlige og private skoler slik at kommunene faktisk trekkes etter hvor mange elever i disse skolene som er bosatt i kommunen.

I 2023 er det trukket ut 535 mill. kroner av kommuneramme fordelt på **kommuner med høye konsesjonskraftinntekter** (tabell-C). Uttrekket var ett årig og uttrekksbeløpet er tilbakeført kommunerammen i 2024.

I nytt inntektssystem for fylkeskommunene avvikles **skjønnskuddet**, og 50 mill. kroner overføres til inntektsrammen for kommunene. Av det overførte beløpet er 44 mill. kroner fordelt over kommunenes innbyggertilskudd og 8 mill. kroner er avsatt i kommunenes skjønnsramme. Fylkeskommunene vil etter dette kunne søke om skjønnskudd over skjønnsrammen til kommunene ved store uventede hendelser.

RENTEUTVIKLING

Norges Bank presenterer fire ganger i året en pengepolitisk rapport med vurdering av finansiell stabilitet. Rapporten vurderer bl.a. utsiktene for renten og inneholder anslag for utviklingen i norsk og internasjonal økonomi.

Norges Banks hovedstyre presenterte i Pengepolitisk rapport 3-2023 sin beslutning om å heve styringsrenten med 0,25 prosentenheter til 4,25 prosent. Slik komiteen nå vurderer utsiktene og risikobildet, vil styringsrenten mest sannsynlig settes videre opp i desember. Frem mot møtet i desember vil komiteen få mer informasjon om prisutsiktene. Dersom de er sikrere på at den underliggende prisveksten er på vei ned, kan renten bli holdt i ro.

Prognosen indikerer en styringsrente som vil bli liggende rundt 4,5 prosent gjennom neste år. Arbeidsledigheten er anslått å øke noe, mens inflasjonen er ventet å avta og nærme seg målet på noe sikt. Målet for pengepolitikken er en årsvekst i konsumprisene som over tid er nær 2 prosent. Inflasjonsstyringen skal være fremoverskuende og fleksibel, slik at den kan bidra til høy og stabil produksjon og sysselsetting samt til å motvirke oppbygging av finansielle ubalanser.

Prisveksten er fortsatt klart over målet, gjennom sommeren har en kraftig nedgang i strømprisene bidratt til at konsumprisveksten har avtatt, men den er fortsatt høy. Lønnsveksten i år anslås til 5,5 prosent, det samme som i forrige rapport. Bedriftenes kostnader har økt mye de siste årene, og det er utsikter til at lønnskostnadene vil øke mer enn tidligere anslått. Det vil bidra til å holde prisveksten oppe fremover. Jo lenger prisveksten holder seg oppe, desto større er faren for at den biter seg fast. Da kan det bli mer kostbart å få prisveksten ned igjen senere. På den annen side er renten satt opp mye på kort tid, og pengepolitikken virker nå innstrammende på økonomien. Komiteen ønsker ikke å sette opp renten mer enn det som er nødvendig for å få bukt med den høye prisveksten.

Dersom presset i økonomien vedvarer eller kronen blir svakere enn anslått, kan prisveksten holde seg høy lenger enn antatt. Da er komiteen beredt til å heve renten mer enn anslått, får vi en kraftigere oppbremsing i norsk økonomi eller inflasjonen faller raskere, kan renten bli lavere enn antatt. Det er med andre ord stor usikkerhet om den videre økonomiske utviklingen.

PRIS- OG LØNNSVEKST

I statsbudsjettet for 2024 er det tatt høyde for en forventet lønnsvekst på 4,9 prosent og en prisvekst på ca. 3,4 prosent. Kommunal deflator er da beregnet til 4,3 prosent (lønn teller 2/3).

Det vil si at av de frie inntektene til Stor-Elvdal kommune på 200,4 mill. kroner, er omlag 9,8 millioner kompensasjon for forventet pris- og lønnsvekst fra 2023 til 2024 dvs. 5,0%.

Budsjettet for 2024 presenteres i 2023-priser, men det er avsatt 5,3 mill. kroner inkl. sosiale utgifter til kompensasjon for lønnsoppgjøret fordelt på sektorene for 2024 noe som tilsvarer 7 mnd. virkning av oppgjøret i 2023.

Økonomiplanen 2024-2027 presenteres i 2023-priser.

3.2 OVERORDNEDE BUDSJETTFORUTSETNINGER

Tjenester nær folk i hele landet er et grunnleggende mål og regjeringen jobber for en helhetlig politikk for hele Norge. Kommunene har ansvar for mange av de viktigste velferdsoppgavene, og bidrar til desentralisering, gode levekår og tilgang til grunnleggende tjenester i bygder og byer i hele Norge. Regjeringen foreslår en realvekst i kommunesektorens frie inntekter i 2024 på om lag 6,4 mrd. kroner, tilsvarende en realvekst på 1,3 pst. Av veksten går om lag 5,1 mrd. kroner til kommunene og 1,3 mrd. kroner til fylkeskommunene. Dette innebærer at sektoren får dekket økte demografi- og pensjonskostnader, som er anslått til om lag 5,9 mrd. kroner.

Budsjettforslaget støtter opp under *en aktiv distriktpolitikk*. Regjeringen la våren 2023 frem Meld. St. 27 (2022–2023) *Eit godt liv i heile Noreg – distriktpolitikk for framtida*, som viser hvordan regjeringen vil legge til rette for desentralisering slik at folk har tilgang til arbeid, bolig og gode tjenester nær der de bor.

Gjennom *omstilling og fornying av offentlig sektor* vil regjeringen bidra til mer velferd og mindre administrasjon, mer lokal frihet og mindre detaljstyring. Alle skal ha tilgang til tilpassede velferdstjenester av god kvalitet. Tillitsreformen er en integrert del av dette.

Digitalisering og ny teknologi gir muligheter for desentralisering, bosetting og næringsutvikling i hele landet. Regjeringen foreslår midler til å videreutvikle Altinn og til drift og forvaltning av nasjonale digitale fellesløsninger i Digitaliseringsdirektoratet. Regjeringen foreslår også å øke bevilgningen til utbygging av bredbånd i de delene av landet der det ikke er kommersielt lønnsomt å bygge ut, slik at folk og næringsliv i hele landet skal ha fullverdig tilgang til ny velferdsteknologi, undervisningsløsninger og mange andre digitale tjenester og løsninger.

Regjeringen vil *videreutvikle boligpolitikken*, og skal legge frem en stortingsmelding om den helhetlige boligpolitikken våren 2024. For 2024 foreslår regjeringen å øke Husbankens låneramme med 3 mrd. kroner til 24 mrd. kroner. Videre foreslår regjeringen å videreføre det midlertidige regelverket i bostøtteordningen ut mars 2024, og en ekstra utbetaling på 1 000 kroner per måned for perioden januar til mars som kompensasjon for høye strømpriser. For å bidra til flere egnede boliger utenfor sentrale strøk, foreslår regjeringen å øke bevilgningen til tilskudd til boligtiltak i distriktene. Videre foreslås det å øke tilskuddet til energitiltak i kommunalt eide utleieboliger, sykehjem og omsorgsboliger

Regjeringen vil bidra til å skape et mer aldersvennlig samfunn preget av inkludering, trygghet og fellesskap. Som oppfølging av Meld. St. 24 (2022–2023) *Fellesskap og meistring – Bu trygt heime* foreslår regjeringen økt bevilgning til investeringstilskuddet til heldøgns omsorgsplasser, utvidelse av Tørn-prosjektet som har som formål å øke heltidsandelen og kompetansen i de kommunale helsetjenestene, tiltak rettet mot veiledning av studenter og ansatte og oppskalering av Jobbvinner.

Regjeringen har som mål at flere skal oppleve god psykisk helse og livskvalitet, og at de som har psykiske helseutfordringer skal få god og lett tilgjengelig hjelp. Tiltakene følger opp Meld. St. 23 (2022–2023) *Opptappingsplan for psykisk helse (2023–2033)*. Barn og unge prioriteres særskilt, blant annet gjennom økt tilskudd til helsestasjons- og skolehelsetjenesten, digitale tilbud og oppsøkende arbeid.

Det skal etableres en helseteknologiordning som skal støtte innføring av ny teknologi i helse- og omsorgstjenesten og videreføre innsatsen på velferdsteknologiområdet. Ordningen inkluderer en søknadsbasert tilskuddsordning, tilskudd til nettverk for innføring og en veiledningstjeneste.

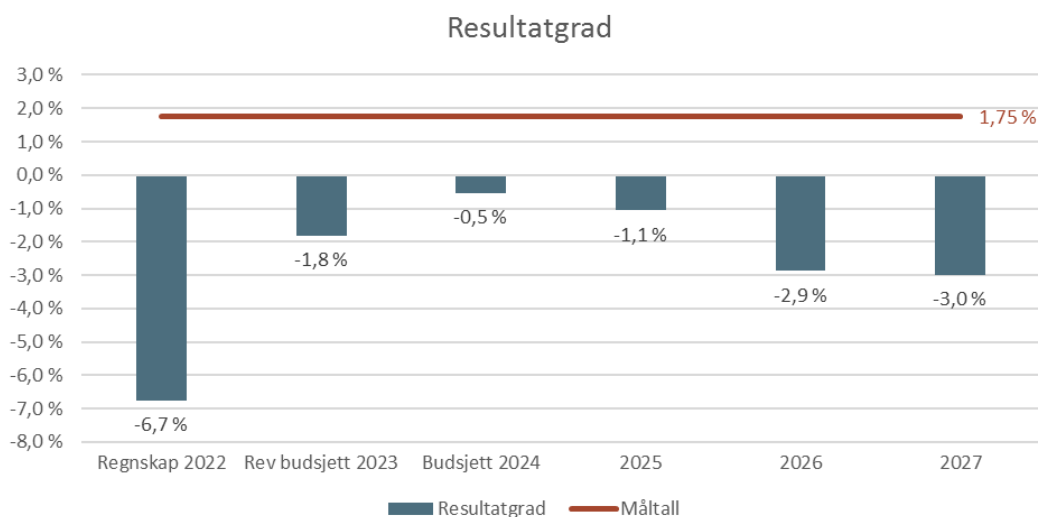
Maksimalprisen i barnehage foreslås videreført nominelt på 3 000 kroner per måned fra 1. januar 2024 og nedjustert til 2 000 kroner fra 1. august 2024. Regjeringen viderefører også ordningene med 12 timer gratis SFO for alle elever på 1. og 2. trinn og foreslår tiltak for å øke kompetansen til ansatte i SFO.

3.3 PRIORITERINGER

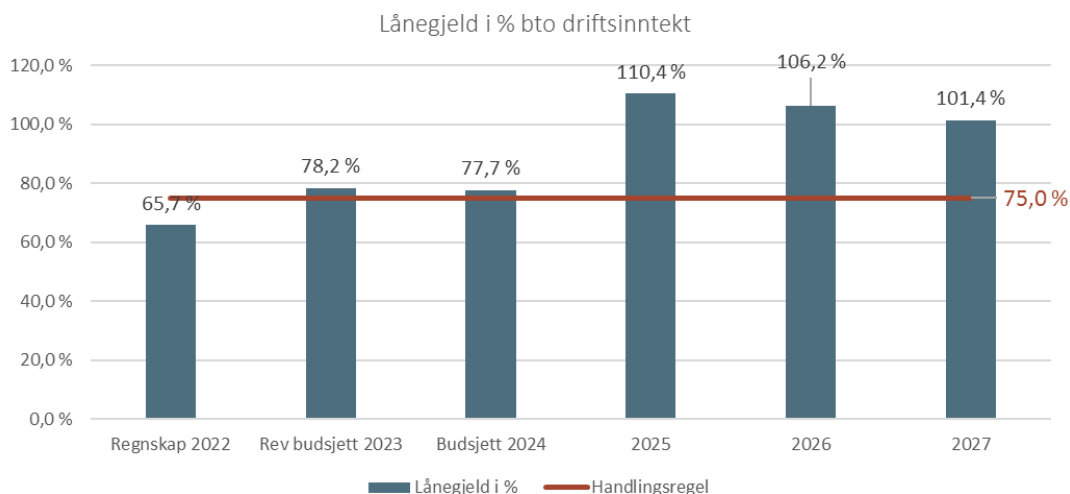
ØKONOMISK BALANSE

Ny kommunelov presiserer kommunestyrets ansvar for langsiktig styring gjennom krav til etablering av finansielle måltall. Kommunestyret vedtok i 2018 økonomiske handlingsregler gjennom etablering av finansielle måltall, disse blir vurdert hvert år i forbindelse med budsjettvedtaket. Formålet med å etablere slike måltall og handlingsregler er å synliggjøre hva som skal til for å ha en sunn økonomi over tid, og for å benytte det som beslutningsgrunnlag i budsjett- og økonomiplanprosesser.

Kommunen har et måltall på 1,75% nto. driftsresultat, dette måltallet ble sist nådd i 2020 med et resultat på 3,8%. Resultatet for 2021 var -1,5%, mens 2022 viser et negativt resultat på -6,7%. Disposisjonsfondet ble sterkt redusert i 2022 og det er behov for å se på tjenestenivået opp mot inntekter. Det legges opp til i økonomiplanen reduserer fondet med ytterligere 11,1 mill. kroner i økonomiplanperioden.

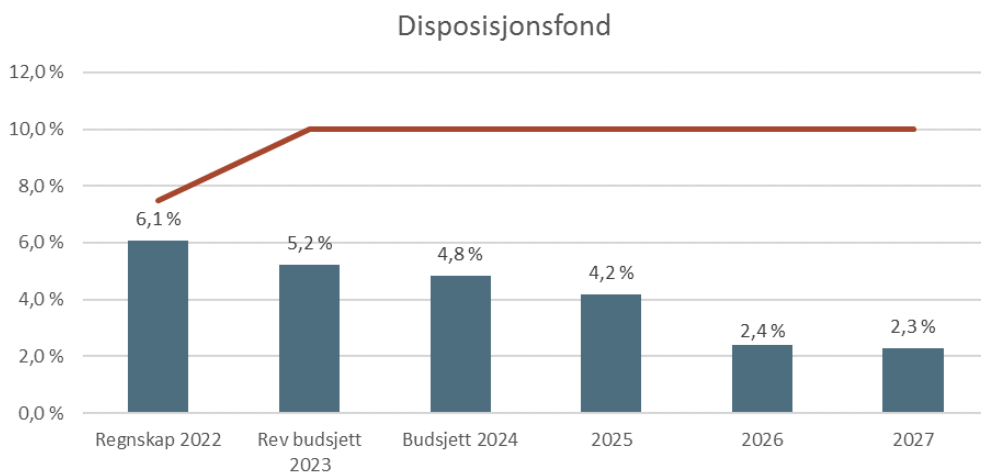

Resultatgrad sier at kommunen skal ha et netto driftsresultat (i prosent av driftsinntektene) på minimum 1,75 % årlig. Som overnevnte tabell viser så er det i økonomiplan perioden ikke oppfylt. Rev budsjett for 2023 viser et negativt resultat på -1,8% noe som skyldes blant annet at vi bruker av disposisjonsfond til fiberutbygging og maling av kirker.

Brutto lånegjeld skal ikke overstige 75% av sum driftsinntekter. Administrativt forslag for økonomiplanperioden er ikke i henhold til handlingsregelen, men det er etter kommunedirektørens syn likevel påkrevet og få gjennomført de ulike investeringsprosjektene. Dette for på sikt kunne gi gevinster ved mer effektiv drift. Større låneopptak og innfrielse av lånegjeld må også ses i sammenheng med investeringstilskudd fra blant annet Husbanken. Største del av låneopptaket kommer som følge av erstatningsleiligheter for dagens Granheim og vil bli dekket i stor grad av leieinntekter. Det er forutsatt å bruke byggelån til bygget står ferdig og investeringstilskudd fra Husbanken er utbetalt.

Når disposisjonsfondet er på et tilfredsstillende nivå, vil investeringsprosjekter kunne delfinansieres med bruk av fondsmidler tilsvarende det årlige regnskapsoverskuddet eller ved bruk av investeringsfond. Dette kan gi rom for økte investeringer eller aller helst, nedbetaling av gjeld

Avsetning til disposisjonsfond skal utgjøre 10 % av driftsinntektene innen utgangen av budsjettåret. I kommunedirektørens forslag er det ikke innarbeidet noen styrking av disposisjonsfond, det er derimot innarbeidet bruk for å få driften i balanse hvis alle tiltak blir vedtatt. Samlet sett viser det netto bruk i perioden på 11,1 mill. kroner.

Det er en forutsetning at fondsbeholdningen bør og må styrkes igjen i tråd med anbefalt handlingsregel om at disposisjonsfondet bør være minst 10% av brutto driftsramme, noe som tilsier et fond på ca. 30,9 mill. kroner ved utgangen av 2024.

Det framlagte budsjettet er stramt og det må investeres for en mere effektiv drift. Stor-Elvdal kommune må ta tydelige grep for innen rimelig tid å oppnå mål i forhold til vedtatte handlingsregler.

Styrkingen av netto driftsresultat og disposisjonsfond forutsetter imidlertid en effektivisering gjennom hele planperioden. Vi er per nå helt avhengig av eiendomsskatt og tenke smart i forhold til driftskostnader. Disposisjonsfond er frie midler og vil være gjenstand for disponering uavhengig av merkelapp.

EIENDOMSSKATT

Stor-Elvdal kommune har i dag eiendomsskatt og samlet skatteinngang i 2023 på ca 10,5 mill. kroner etter eiendomskattelovgivningen §3 a) *faste eiendomar i heile kommunen*. Bolig og fritidseiendommer har en promillesats på 4 mens næring og verker/bruk har 4 promille. Kommunedirektøren opprettholder forutsetningen om 4 promille på boliger og fritidseiendommer og foreslår en økning på næring og verker/bruk på 1 promille til 5 promille i 2024.

VEDLIKEHOLD

Stor-Elvdal kommune har store verdier i bygninger og sitter i dag med omlag 30.000 m² bygningsmasse. Enhet eiendom har utarbeidet tilstandsrapporter på sin bygningsmasse ved bruk av ulike prinsipper og beregningsmodeller. Alle metoder bekrefter et stort etterslep og et vedlikeholdsbehov fremover som er svært omfattende.

I løpet av de to siste årene har kommunen gjennomført nybygging og omfattende oppgraderinger, i tillegg er det større oppgraderingen pågående. Dette medfører et gradvis skifte fra gammelt og slitt til nytt og moderne. Dette medfører en mindre grad av uforutsett vedlikeholdsbehov samtidig som det er viktig å ikke la det bli en hvilepute i forhold til løpende vedlikehold slik at man ender med etterslep.

Det ble i 2020 igangsatt arbeidet med å kartlegge tilstanden til kommunens bygningsmasse, og dette arbeidet er videreført. Det er med bakgrunn i dette en må legge en opptrappingsplan for vedlikehold. I en årrekke har vedlikeholdet bestått av reparasjoner og krisetiltak, dette må endres til forebyggende og verdibevarende vedlikehold. Reparasjoner er langt mer kostbart over tid enn forebyggende vedlikehold, og verdibevarende vedlikehold er den mest lønnsomme metodikken. Da bygges verdiene av stående eiendomsmasse videre, og eiendommene blir både mer attraktive ved eventuelt salg og mindre kostnads- og ressurskrevende i egen driftsfase.

Det er avsatt 1,0 mill. kroner til løpende vedlikehold i driftsbudsjettet, hvorav ca. 1/2 går til løpende driftsavtaler (ventilasjon, heiskontroll, alarm etc.) og budsjettet med nivåhevende tiltak i investeringsbudsjettet. Budsjetterte driftsmidler er ikke tilstrekkelig for å etablere et verdibevarende vedlikeholds nivå på eksisterende bygningsmasse. På sikt er det nødvendig å styrke drifts midlene til vedlikehold/standardheving på bygningsmassen slik at vi kommer på et verdibevarende vedlikehold.

AVGIFTER OG GEBYRER

Avgifter og gebyrer utgjør en mindre, men ikke ubetydelig, andel av kommunens inntekter. Dette er i hovedsak brukerbetaling for ulike tjenester som barnehage, SFO, pleie- og omsorgstjenester, husleieinntekter og kommunale eiendomsgebyrer. Nivået på avgifter og gebyrer fastsettes delvis gjennom statlige reguleringer og lovverk, delvis gjennom selvkostberegninger og i noen grad gjennom kommunens egne vedtak. Det vises til eget vedlegg (dokument) om selvkostgebyrer og eget vedlagt gebyrhefte for Stor-Elvdal kommune for 2024.

STARTLÅN SOM BOLIGSOSIALT VIRKEMIDDEL

Stor-Elvdal har brukt startlånsordningen via Husbanken som et boligsosialt virkemiddel i ulik grad. Kommunen har en samlet utestående låneportefølje på om lag 5,8 mill. kroner mot snaut 40 lånekunder. Fra 2016 ble startlånsordningen gjennom Husbanken endret fra å være et toplån som kunne vurderes for alle grupper, til å bli en 100 prosent finansieringsordning for de som er «varig ute av stand til å skaffe bolig». Det har gjort at summene som årlig bevilges i startlån har økt betydelig. Det gis færre men større lån.

Stor-Elvdal kommune har om lag 80 utleieenheter til ulike formål. Bruk av startlånsordningen som et målrettet boligsosialt virkemiddel som alternativ til å etablere flere boliger selv, vil i større grad gjøre det mulig å ivareta en gruppe som er «varig ute av stand til å skaffe bolig». Bruk av startlånordningen vil derfor være viktig og et målrettet boligsosialt virkemiddel.

Stor-Elvdal kommune har i 2023 hatt en utlånsramme på 1,5 mill. kroner. I budsjettforslaget foreslås det ingen endring i lånerammen i økonomiplanperioden.

Videreutlånsordningen er en låneordning med svært gunstige betingelser både hva gjelder renter og avdragstid. Retningslinjene for startlånordningen åpner for at det kan legges inntil 0,25 prosentpoeng påslag på gjeldende Husbankrente for å finansiere deler av forvaltningen av startlånordningen gjennom et rentepåslag. Kommunedirektøren foreslår at det legges et rentepåslag på 0,25 prosent poeng på den renten Husbanken tilbyr overfor låntakerne for å finansiere oppfølgingen av ordningen. Lånebetingelsene vil fortsatt være av de beste i markedet.

STRATEGISK EIENDOMSSALG/-KJØP

Stor-Elvdal kommune har en viktig rolle som lokalsamfunnsutvikler. I denne sammenhengen vil en offensiv kommune raskt komme i situasjoner hvor det vil være nødvendig å foreta strategiske eiendoms kjøp/-salg for å sikre viktige samfunnsinteresser eller påvirke eiendomsutviklingen i kommunen. Som en betydelig eiendomsbesitter har vi en indirekte regulerende rolle i eiendomsmarkedet lokalt, en rolle vi må være oss bevisst.

3.4 SÆRSKILTE TEMA

KOSTRA (KOMmune-STat-RApportering) ble etablert på slutten av 1990-tallet for å etablere enhetlig praksis mellom kommunene i regnskapsføring og rapportering av data fra kommunal sektor til staten. Kommuner og stat skulle på denne måten få bedre styringsdata. KOSTRA skal frambringe regnskaps- og tjenestedata uavhengig av kommunal organisering. Arbeidet med budsjettet for Stor-Elvdal kommune for 2024 har tatt utgangspunkt i budsjett 2023 og en grundig gjennomgang av årsverk på enhetene. Samlet sett har det vært en svært krevende prosess for å få økonomiplanen i balanse.

3.5 PENSJON

Pensjonskostnadene har over flere år tatt en stadig større del av kommunens inntekter og driftsramme. For 2023 vil nivået ligge rundt 26,1 mill. kroner inkludert amortisert premieavvik på om lag 7,4 mill. kroner. Pensjonspremien til Kommunenes Landspensjonskasse (KLP) og Statens pensjonskasse (SPK) vil være rundt 26,1 mill. kroner. Pensjonskostnadene vil utgjøre rundt 8,5 prosent av kommunens disponible ramme.

Endret pensjonsordning for medlemmer født i 1963 og senere, samt endring i samordning med folketrygden for medlemmer født i 1954 og senere, medfører et samlet lavere krav til premiereserve per 1.1.2020. Dette medfører at KLP har tilbakeført til sammen 23,2 milliarder av premiereserven til kommunene. Stor-Elvdal kommunes andel av tilbakeføring for pensjonsordningene utgjorde litt i overkant av 15,0 mill. kroner. Denne tilbakebetalingen har blitt brukt i 2023 i forhold til ekstrem høy reguleringspremie etter bl.a. lønnsoppgjøret.

Det er lagt opp til en pensjonssats i KLP fellesordning på 20,34 prosent (inkl. arbeidstakers andel), KLP sykepleierordning på 22,21% (inkl. arbeidstakers andel), og for ordningen i SPK er det lagt til grunn en pensjonssats på 10,68% prosent (inkl. arbeidstakers andel).

Pensjonspremie

Hvor mye penger kommunen betaler til pensjonsselskapet hvert år, for å sette av penger til framtidige utbetalinger til pensjon.

Reguleringspremie

Penger kommunen må betale på toppen av den ordinære premien. Når alle får lønnspålegg, øker kommunens pensjonsforpliktelser fordi pensjonsgrunnlaget øker. Forskjellen på den gamle og nye forpliktelsen må dekkes inn via en reguleringspremie.

Pensjonskostnader

Er beløpet som føres i regnskapet. Det er et fiktivt beløp, som ikke har noe med hva kommunen betaler i pensjonspremie å gjøre. Hensikten har vært å sørge for at pensjonskostnadene blir ganske jevn fra år til år.

Premieavvik

Hensikten med premieavviket er å utligne de store årlige variasjonene i pensjonskostnader. Regnskapsført kostnad til pensjon har allikevel de aller fleste årene vært lavere enn det kommunen faktisk har betalt i premie. Differansen mellom innbetalt premie og regnskapsført kostnad, utgjør premieavviket. Pr 31.12.2022 var det akkumulerte premieavviket i Stor-Elvdal på snaut 32,1 mill.kr.

Dette er penger som fjernes fra driftsregnskapet det året avviket oppstår, og skjules i balansen. I stedet utgiftsføres det i driftsregnskapet (amortisering) over de neste 15/10/7 år. En konsekvens av dette kan bli likviditetsproblemer.

3.6 DRIFTS- OG KAPITALTILSKUDD TIL PRIVATE BARNEHAGER

Kommunen har finansieringsansvar for private barnehager. Satsene for tilskudd til drift av private barnehager blir beregnet ut fra gjennomsnittlige driftsutgifter i kommunens egne barnehager. For Stor-Elvdal kommune beregnes satsene for 2024 med bakgrunn i kommunens regnskap fra 2022. Private barnehager har krav på 100 prosent av det de kommunale barnehagene får i offentlig finansiering.

Driftstilskuddene for de private barnehagene vil være:

Satser for kommunalt tilskudd	2024	Utfra regnskap
Satser driftstilskudd pr.heltidsplass 0-2 år		386 988
Satser driftstilskudd pr.heltidsplass 3-6 år		200 553
Kapitaltilskudd, statens satser		12 900
Tilskuddsprosent	2024	100,00 %

Kommunen skal gi kapitaltilskudd til private ordinære barnehager per heltidsplass på 12 900 kroner i 2024. Hvis den private ordinære barnehagen er ny eller har en stor økning i godkjent areal, skal kommunen gi barnehagen kapitaltilskudd per heltidsplass for dette arealet ut fra barnehagens godkjennings år.

3.7 SELVKOST

Stor-Elvdal kommune beregner kommunale selvkostgebyrer i tråd med «Retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester» (H-3/14, KMD, februar 2014). Selvkost innebærer at ekstrakostnadene som kommunen påføres ved å produsere en bestemt tjeneste skal dekkes av gebyrene som brukerne av tjenestene betaler. Kommunen har ikke anledning til å tjene penger på tjenestene.

En annen sentral begrensning i kommunens handlingsrom er at overskudd fra det enkelte år skal tilbakeføres til abonnentene eller brukerne i form av lavere gebyrer innen de neste fem årene. Dette betyr at hvis kommunen har bokført et overskudd som er eldre enn fire år, må dette brukes til å redusere gebyrene i det kommende budsjettåret. Eksempelvis må et overskudd som stammer fra 2023 i sin helhet være disponert innen 2028. Alle gebyrområdene skal ha full dekning av kostnadene. Ved eventuelt underskudd memoriføres dette i regnskapet og dekkes opp av påfølgende års gebyrer.

3.8 GEBYR- OG BETALINGSSATSER

Gebyr- og betalingssatser forutsettes i utgangspunktet å øke tilsvarende forventet prisstigning, se eget vedlegg.

3.9 HANDLINGSREGLENE

Kommunene skal utarbeide finansielle måltall for utviklingen av kommunens økonomi er tatt inn i kommuneloven § 14-2, bokstav c.

Bestemmelsen innebærer en plikt for kommunestyret og fylkestinget til å fastsette finansielle måltall som hjelpemiddel i den langsiktige styringen av kommunens eller fylkeskommunens økonomi. Med finansielle måltall siktes det til politiske målsettinger for kommunens eller fylkeskommunens økonomiske utvikling. Bestemmelsen må også ses i sammenheng med kommunestyrets og fylkestingets ansvar for en langsiktig økonomiforvaltning, jf. § 14-1, 1. ledd (generalbestemmelsen).

Handlingsregler/finansielle måltall i økonomiplanperioden;

	Regnskap 2022	Rev budsjett 2023	Budsjett 2024	2025	2026	2027
Resultatgrad	0,50 %	1,75 %	1,75 %	1,75 %	1,75 %	1,75 %
Lånegjeld	75,0 %	75,0 %	75,0 %	75,0 %	75,0 %	75,0 %
Disposisjonsfond	7,5 %	10,0 %	10,0 %	10,0 %	10,0 %	10,0 %

Kommunens finansielle måltall beregningsnøkkel:

- Resultatgrad i % - Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter (økonomisk oversikt drift)
- Gjeldsgrad - Netto lånegjeld i % av brutto driftsinntekter
- Disposisjonsfond i % av brutto inntekt
- Likviditetsgrad > 2%

4 LÅNEGJELD OG FONDSBEHOLDNING

4.1 FONDSBEHOLDNING

Nedenfor vises en oversikt over fondsbeholdninger pr. 31.12.2022 samt utvikling i disse basert på revidert budsjett 2023 og økonomiplanperioden 2024-2027 i hele 1000 kr.;

	Regnskap	Rev	Budsjett	Økonomiplan		
	2022	budsjett	2024	2025	2026	2027
(i 1.000 kr)		2023				
51/52 Bundne driftsfond/tilskudd	-14 613	-15 756	-15 923	-16 090	-16 257	-16 424
53 Ubundet investeringsfond, aksjer	-4 041	-9 531	-9 808	-10 085	-10 362	-10 639
55 Bundne investeringsfond	-794	-4 041	-4 041	-4 041	-4 041	-4 041
56 Andre disposisjonsfond	-8 281	-794	-794	-794	-794	-794
56 Generelt disposisjonsfond	-9 001	-7 521	-6 618	-5 715	-4 812	-3 909
Totalsum	-36 729	-37 643	-37 184	-34 700	-34 240	-33 780

- Bundne driftsfond omfatter kraftfond, forsikringsfond, diverse gavefond og VAR-fond i tillegg til fondsmidler basert på ubrukte øremerkede tilskudd til prosjekter og tiltak.
- Disposisjonsfond er i hovedsak midler avsatt gjennom regnskapsavslutninger av ubrukte midler. Disposisjonsfond er bygd opp gjennom vedtak ved behandling av årsregnskapene, og disponeres gjennom egne vedtak i kommunestyret.
- Ubundet investeringsfond er avsetninger etter for eksempel tomte- og boligsalg.

4.2 LÅNEGJELD

Kommunens handlefrihet er begrenset av lånegjeld som fordeler seg med 36,0 mill.kr. på fast rente og resten på flytende rente.

	Lånesaldo 31.12.2022	Lånesaldo anslag 31.12.2023	Lånesaldo anslag 31.12.2024	Gj.snittlig rente
Lån til egne investeringer:				
Husbanken, eget lån	0	0	0	
Kommunalbanken	135 000 830	149 437 010	142 799 840	4,4
KLP kommunekreditt AS	52 295 079	48 883 590	45 472 078	3,2
KLP bank/kapitalforv.	8 638 469	7 933 476	7 340 908	3,2
saldo nytt lån 31.12.2024			9 672 131	
Byggelån til helsehus	0	0	87 805 000	6,0
Lån til innfrielse av kausjoner	0	0	0	0
Nytt låneopptak des 2023		10 000 000		5,5
Nytt låneopptak 2024		0	28 500 000	
Lån til videreutlån	7 053 171	6 668 437	6 283 703,0	3,1
Sum bokført langsiktig gjeld	202 987 549	222 922 513	240 068 660	
Gjeld inkl renter byggelån			327 873 660	
<i>Herav finansielle leieavtaler</i>	0	0	0	
Lån som forfaller i 2023 (innfrielse)	112 031	513 479	112 831	
Avdrag på lån som forfaller i året	9 542 117	9 551 216	10 820 657	
Herav lån som må refinansieres	0	0		

Fordeling av langsiktig gjeld etter rentebetingelser	Langs.gjeld 31.12.2022	Langs.gjeld 31.12.2023	Langs.gjeld 31.12.2024	Gj.snitt rente
Langsiktig gjeld med fast rente :	70 798 110	36 015 439	34 180 650	2,56 %
Langsiktig gjeld med flytende rente :	132 189 439	186 907 074	293 693 010	4,17 %

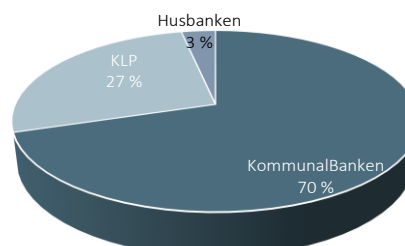
Ved utgangen av 2023 vil lånegjelden være på 222,9 mill. kr. Dette inkluderer 6,6 mill. til startlån (videre utlån). Investeringer i 2023 generer et låneopptak på 30,0 mill. hvorav 20,0 mill ble tatt opp i sommer, de resterende 10,0 mill. kr. vil bli tatt opp i desember.

I desember vil det også bli tatt opp et byggelån med en totalramme på kr 140,4 mill. for prosjekt nye omsorgsboliger/helsehus, det vil være ubetydelig bruk av rammen i 2023. Det er beregnet bruk av rammen i 2024 på 87,8 mill., resten blir brukt i 2025. Byggelånet med fradrag av tilskuddet fra Husbanken gjøres da om til nedbetalingslån, beregnet til kr 118 mill. Dette vil påvirke avdrag og renter framover spesielt fra 2026.

LÅNGIVERE OG PRODUKTFORDELING

Største långiver er Kommunalbanken som har en andel på 70,2%. Nest størst er KLP med 26,7%.

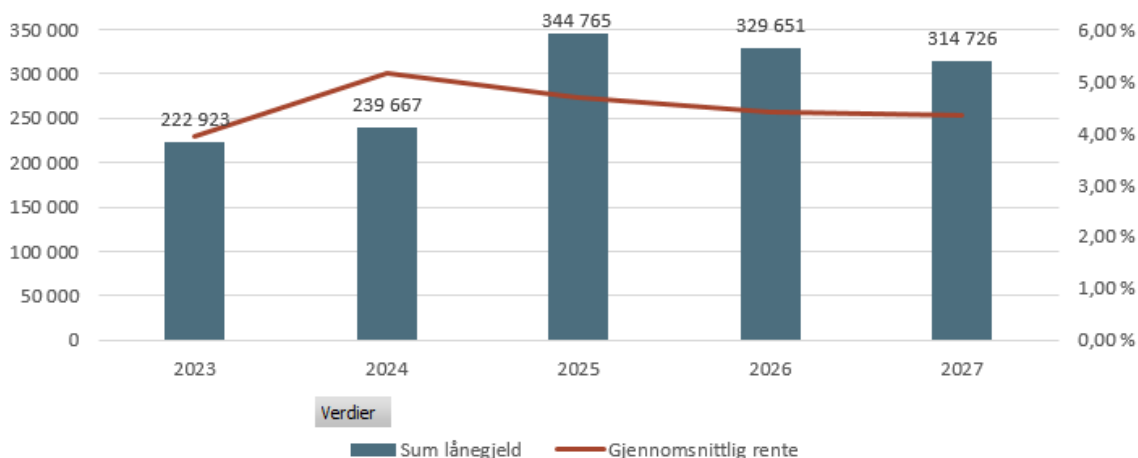
Långiver	Gjeld	Andel i %
KommunalBanken	149 437 010	70,2 %
KLP	56 817 066	26,7 %
Husbanken	6 668 437	3,2 %

GJELDSPROFIL

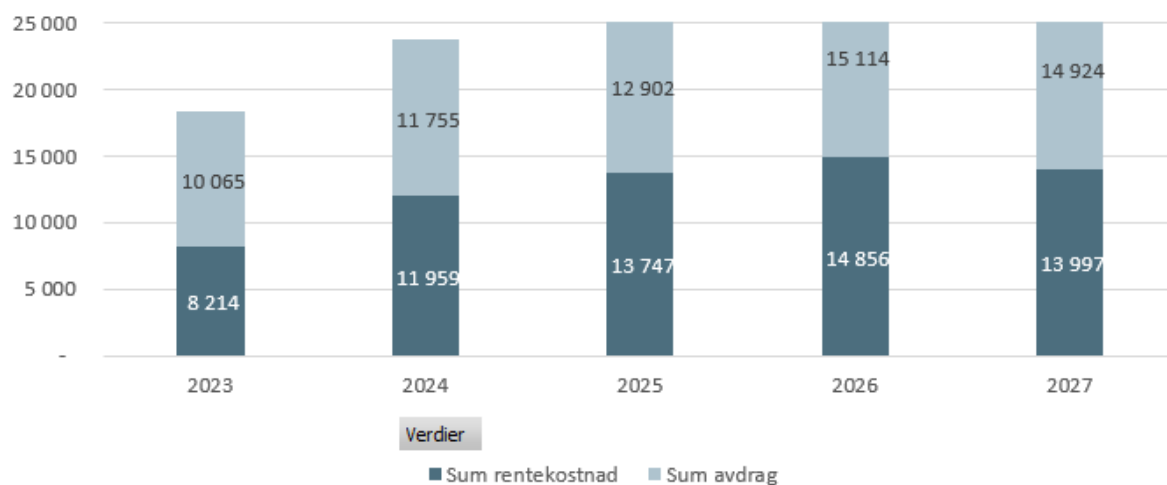
Prognose på fremtidig gjeldsprofil og gjennomsnittlig rente.

Dersom porteføljen inneholder lån som forutsettes refinansiert (f.eks. sertifikat- eller obligasjonslån), og/eller simulerte fremtidige låneopptak, vil også effekten av disse vises.

RENTE- OG AVDRAGSKOSTNADER

For inneværende kalenderår (2023) forventes rentekostnader, inkludert eventuelle forventede refinansieringer og simulerte låneopptak, å bli ca. 6,6 mill. kroner. Avdragskostnader er forventet å utgjøre 10,0 mill. kroner.

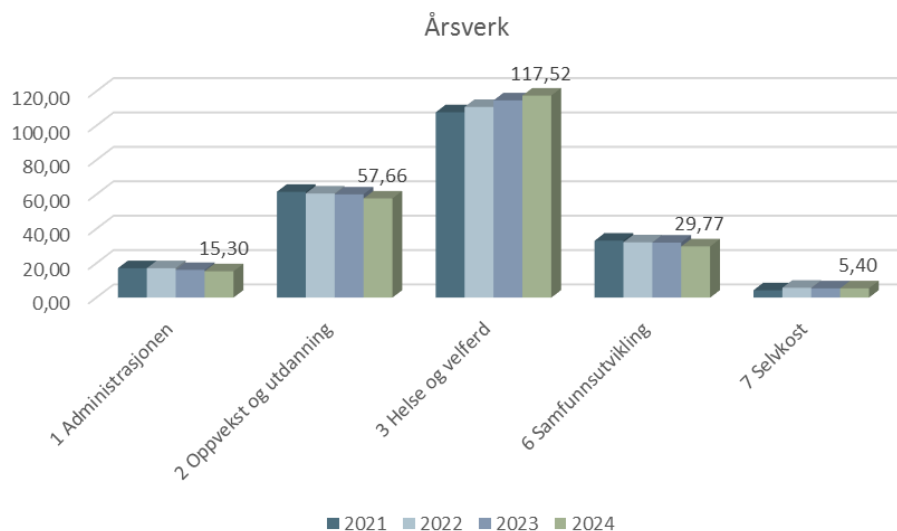
Det er viktig å merke seg utviklingen i økonomiplanperioden på de totale rente- og avdragskostnadene som øker fra 23,7 mill. kroner i 2024 til 28,9 mill. kroner i 2027. Dette tilsvarer ca. 22% økte finanskostnader fra 2024 til 2027.

5 ÅRSVERK - BUDSJETTERT

	2021	2022	2023	2024
0 Politisk	1,20	1,20	1,20	1,20
1 Administrasjonen	17,13	17,15	16,10	15,30
2 Oppvekst og utdanning	61,54	60,57	60,02	57,66
3 Helse og velferd	107,79	110,87	114,69	117,52
6 Samfunnsutvikling	33,11	32,18	31,99	29,77
7 Selvkost	4,30	5,70	5,40	5,40
Sum årsverk	223,87	227,67	229,40	226,85
Økn/red (+/-)	-19,21	3,80	1,73	-2,55

Noen av årsverkene har ikke helårsvirkning i 2024

Denne oversikten viser kommunens oversikt over årsverk før justeringer jf. tiltak.

Det har vært en grundig gjennomgang av årsverkene i kommunen.

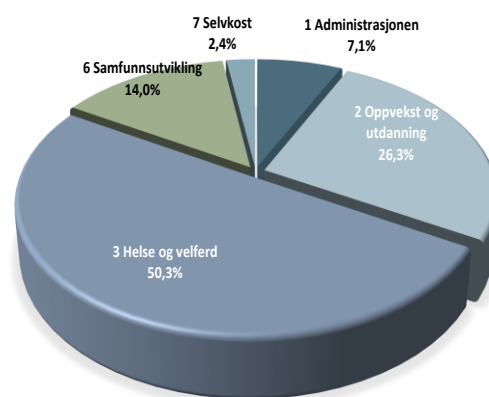
Oversikten viser 227,0 (230,4) faste årsverk som det er budsjettet med i 2024. Dette er en reduksjon på 2,5 årsverk i løpet av 2023 jf. tabell over. Med bakgrunn i erfaring fra tidligere år er det til enhver tid stillinger som står vakant blant annet i forbindelse med ansettelser. Dette er ikke hensyntatt i budsjettet for 2024.

I kommunedirektørens budsjett forslag er det innarbeidet diverse tiltak på reduksjon av årsverk som står vakante, disse er ikke medtatt i denne fremstillingen. Det er viktig å poengtere at dette er en nåsituasjon og at bildet stadig er i endring.

Som diagrammet til høyre viser er 50,3% av årsverkene innen helse og velferd, mens oppvekst har 26,3% av årsverkene.

Samfunnsutvikling har 14,0% og administrasjonen inkl. kommunedirektør bruker 7,1% av årsverkene.

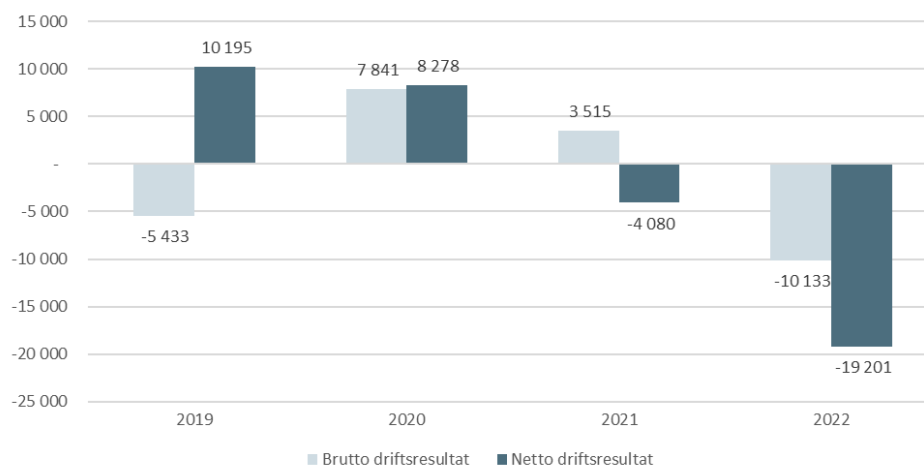
De faste årsverkene fordeler seg slik pr sektor:

6 ØKONOMISK ANALYSE

6.1 DRIFTSRESULTAT

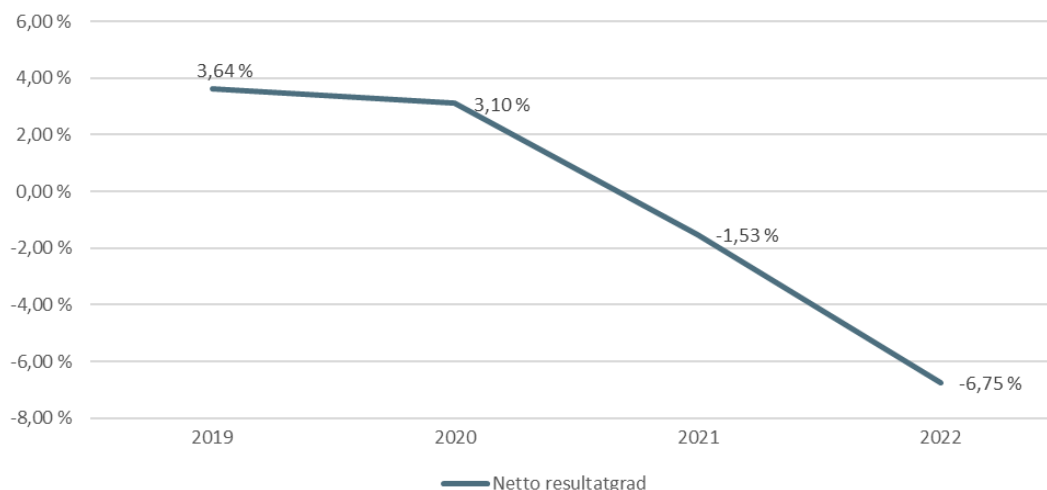
DRIFTSRESULTAT 2019-2022

Brutto driftsresultat er lik differansen mellom driftsinntekt og driftsutgift inklusive avskrivninger. Netto driftsresultat er lik brutto driftsresultat minus netto finanstransaksjoner.

For 2022 er brutto driftsresultat negativt med ca. 22,7 mill. og netto driftsresultat negativt med ca. 19,2 mill. kroner.

NETTO DRIFTSRESULTAT I % AV DRIFTSINNTEKT 2019-2022

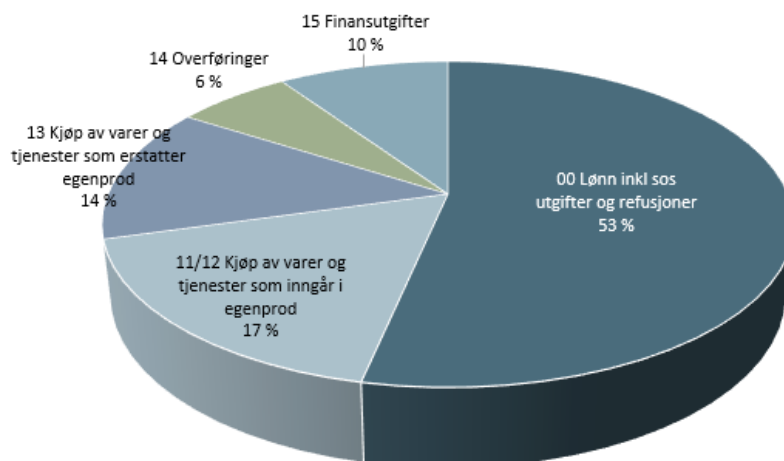
Grensen for økonomisk balanse over tid går fra 3-4% netto driftsresultat men har blitt endret til 1,75% netto driftsresultat av brutto driftsinntekt. Ved lavere resultat vil verdiene i kommunesektoren forringes. Forklaringen til dette er at avdrag på lån ligger inne i kommuneregnskapene, og ikke avskrivningene som i private regnskaper.

Dette innebærer at 1,75% netto driftsresultat tilsvarer et nullresultat i privat virksomhet. Stor-Elvdal har vært innenfor dette målet både i 2019 og 2020. Dette skyldes blant annet ekstraordinær overføring fra KF kommuneskogen i 2019, covid19 i 2020 og positivt premieavvik.

Det har også i 2021 og 2022 blitt et positivt premieavvik, men vi har allikevel ikke klart å levere et positivt resultat. Det er derfor viktig at tjenestenivået blir redusert. Vi er avhengig av å levere regnskapsresultater stabilt over tid for å ha en økonomi som er mer bærekraftig.

BRUTTO DRIFTSUTGIFT FORDELT PÅ UTGIFTS ARTER - 2022 (i %)

Som diagrammet over viser utgjør lønnsutgiftene den største andelen av kommunens samlede utgifter med 53%. Hovedårsaken til at lønn utgjør en så stor andel av totalutgiftene er at kommunen i hovedsak produserer tjenester innenfor arbeidskraft-intensive sektorer slik som skole og pleie/omsorg.

6.2 INNTEKTER

FRIE INNTEKTER 2019-2024

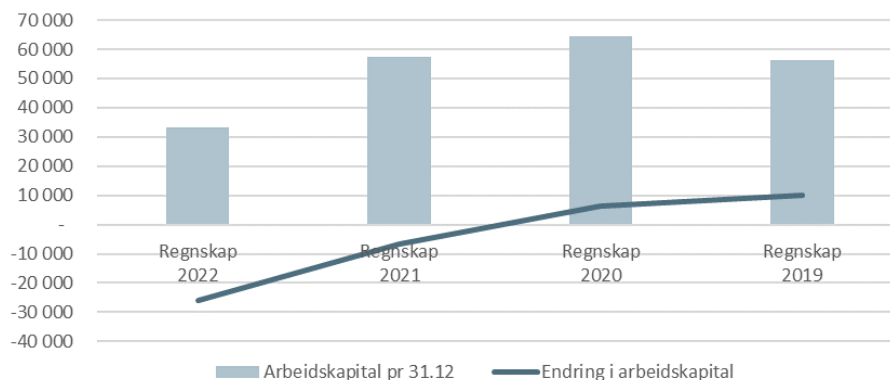
(i 1.000 kr)	Budsjett 2024	Rev budsjett 2023	Regnskap 2022	Regnskap 2021	Regnskap 2020	Regnskap 2019
Rammetilskudd	-137 316	-131 066	-128 206	-124 498	-52 827	-52 441
Inntekts- og formueskatt	-63 075	-58 894	-63 324	-58 855	-122 229	-117 723
Eiendomsskatt	-11 085	-10 165	-9 500	-9 272	-10 305	-10 242
SUM FRIE INNTEKTER	-211 476	-200 125	-201 030	-192 625	-185 361	-180 406
Endring i %	5,7 %	3,9 %	4,4 %	3,9 %	2,7 %	1,3 %

6.3 LIKVIDITET

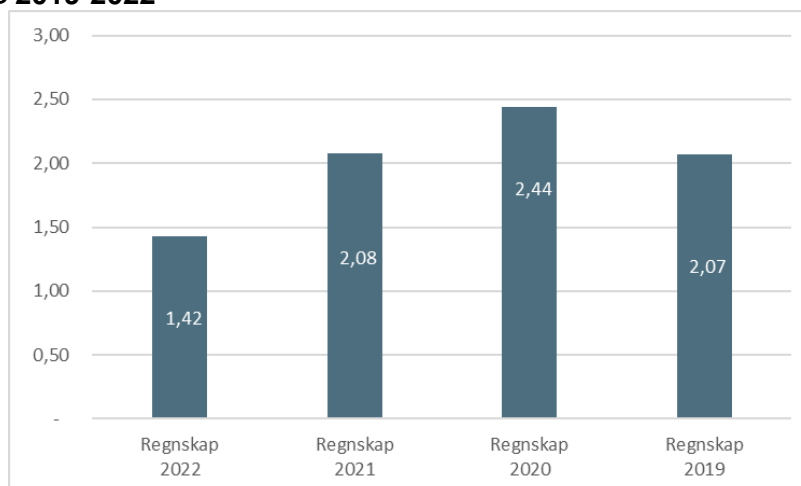
ARBEIDSKAPITAL 2019-2022

	Regnskap 2022	Regnskap 2021	Regnskap 2020	Regnskap 2019
Endring i arbeidskapital	-26 000	-6 769	6 207	10 001
Endring i arbeidskapital ekskl. ubrukte lånemidler	-24 440	-6 769	8 212	8 601
Arbeidskapital pr 31.12	33 101	57 541	64 310	56 098
Driftsinntekter pr 31.12	-284 577	-267 459	-266 796	-280 181
Arbeidskapital ekskl. ubrukte lån i % av driftsinntekter	12 %	22 %	24 %	20 %

Arbeidskapitalen tilsvarende omløpsmidler (kasse, bank og kortsiktige fordringer) med fradrag av kortsiktig gjeld. Arbeidskapitalen er et mål på kommunens evne til å betjene sine forpliktelser og er på kort sikt betegnende for økonomisk handlefrihet. Arbeidskapitalen skal være større enn den kortsiktige gjelden. Vi har pr 31.12.2022 en positiv arbeidskapital men endringen har vært negativ.

LIKVIDITETSGRAD 2019-2022

Likviditetsgraden viser forholdet mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld. Som en norm bør likviditetsgraden være større enn 2,0 for at det kan sies at kommunens likviditet er tilfredsstillende, noe den ikke var ved utgangen av 2022.

Vi har vært nødt til å ta opp en driftskreditt/kassakreditt på 25 mill. kroner i oktober 2022. Denne har vært brukt igjennom 2023.

7 DRIFTSBUDSJETT

Budsjettet for 2024 har en utgifts- og inntektsramme på ca. 323,0 mill. kr. Det er en økning fra 2023 til 2024 på ca. 18,9 mill.kr.

(i 1.000 kr)	Budsjett	Økonomiplan				Rev budsjett	Regnskap
	2024	2025	2026	2027	2023	2022	
1 SUM LØNN INKL SOS UTG OG REFUSJONER	179 779	178 145	177 959	177 631	165 126	168 626	
+10 Lønn inkl sos utgifter	187 977	186 323	186 137	185 809	171 824	176 251	
+17 Refusjoner	-8 198	-8 178	-8 178	-8 178	-6 698	-7 625	
2 SUM ØVRIGE DRIFTSUTGIFTER	143 405	150 806	154 696	155 358	139 148	147 471	
+11/12 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenprod	40 065	39 360	38 785	38 785	39 256	54 541	
+13 Kjøp av varer og tjenester som erstatter egenprod	44 833	49 873	46 861	46 861	41 383	42 517	
+14 Overføringer	20 018	19 909	19 794	19 794	22 677	20 281	
+15 Finansutgifter	38 489	41 664	49 256	49 918	35 832	30 131	
3 SUM DRIFTSINNTEKTER	-323 184	-328 951	-332 655	-332 989	-304 274	-316 096	
+16 Salgsinntekter	-45 012	-45 632	-45 832	-45 832	-41 737	-40 648	
+17 Refusjoner	-32 196	-36 131	-33 993	-33 993	-24 547	-25 089	
+18 Overføringsinntekter	-222 857	-222 357	-222 357	-222 357	-211 834	-211 142	
+19 Finansinntekter	-23 119	-24 831	-30 473	-30 807	-26 156	-39 218	
SUM	0	0	0	0	-	-0	

7.1 BEVILGNINGSOVERSIKT DRIFT – FINANSINTEKTER

(i 1.000 kr)	Budsjett	Økonomiplan			Rev budsjett	Regnskap
	2024	2025	2026	2027	2023	2022
Rammetilskudd	-137 316	-137 316	-137 316	-137 316	-131 066	-128 206
Inntekts- og formueskatt	-63 075	-63 075	-63 075	-63 075	-58 894	-63 324
Eiendomsskatt	-11 085	-11 085	-11 085	-11 085	-10 165	-9 500
Andre generelle driftsinntekter	-6 190	-6 190	-6 190	-6 190	-6 646	-5 154
SUM GENERELLE	-217 666	-217 666	-217 666	-217 666	-206 771	-206 184
Sum bevilgninger drift, netto (fra 1B)	202 296	200 833	198 883	198 555	197 095	215 328
Avskrivninger	14 584	14 706	14 706	14 706	14 504	13 622
SUM NETTO DRIFTSUTGIFTER	216 880	215 539	213 589	213 261	211 599	228 950
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	-786	-2 127	-4 077	-4 405	4 828	22 766
Renteinntekter	-760	-760	-760	-760	-780	-1 103
Utbytter	-4 463	-4 463	-4 463	-4 463	-3 463	-2 767
Gvinster og tap på finansielle omløpsmidler	-	-	-	-	-	-
Renteutgifter	11 192	12 423	16 409	16 581	9 017	4 665
Avdrag på lån	11 088	12 928	16 534	17 025	9 988	9 262
NETTO FINANSUTGIFTER	17 056	20 128	27 720	28 382	14 762	10 058
Motpost avskrivninger	-14 584	-14 706	-14 706	-14 706	-14 413	-13 622
NETTO DRIFTSRESULTAT	1 686	3 295	8 937	9 271	5 177	19 201
DISPONERING ELLER DEKNING AV NETTO DRIFTSRESULTAT						
Overføring til investering	903	903	903	903	760	-
Avsetninger til bundne fond	604	604	604	604	1 463	2 451
Bruk av bundne driftsfond	-2 309	-2 022	-2 022	-2 022	-5 008	-4 566
Avsetninger til disposisjonsfond	19	-	-	-	-	-
Bruk av disposisjonsfond	-903	-2 780	-8 422	-8 756	-2 392	-17 086
Dekning av tidligere års merforbruk	-	-	-	-	-	-
SUM DISPONERINGER ELLER DEKNING AV NETTO DRIFTSRESULTAT	-1 686	-3 295	-8 937	-9 271	-5 177	-19 201
FREMFOØRT TIL INNDEKNING I SENERE ÅR (MERFORBRUK)	-	-	-	-	-	-

7.1.1 NOTER TIL BEVILGNINGSOVERSIKT DRIFT

Skatt på inntekt og formue

Når det gjelder skatteanslaget, har vi benyttet beregning foretatt av KS sin prognosemodell etter at statsbudsjettet ble lagt fram. Målt ut fra prognosene for endelig skatteinntang i 2023, anslås skatt på inntekt og formue samlet til kommunesektoren å få en nedgang nominelt med 6,7 prosent i 2023. Stor-Elvdal kommunene har hatt skatteinntekter på 68,2 prosent av landsgjennomsnittet i 2022. Kommunedirektøren legger i budsjettforslaget til grunn en skatteinntang på 63,0 mill. kroner som er en skatteinntang på 68,2 prosent av landsgjennomsnittet.

Skatt på eiendom

Eiendomsskatt på bolig og fritidseiendom holdes uendret fra 2023 på 4 promille og som vil gi en inntekt på 8,1 mill. kroner, mens næringseiendommer og verker/bruk økes med 1,0 promille og vil gi en merinntekt på 0,6 mill. kroner. Samlet gir eiendomsskatten en inntekt på kr. 11,0 mill. kr. i 2024 for Stor-Elvdal kommune.

Rammetilskudd

Inntektssystemets inntektsutjevning medfører at kommuner med skatteinntekter under landsgjennomsnittet får kompensert en vesentlig del av dette gjennom inntektsutjevningen. Det vil si at kommuner med skatteinntekter under landsgjennomsnittet får kompensert 60 prosent av differansen mellom egen skatteinntekt og landsgjennomsnittet. I tillegg får kommuner med skatteinntekter under 90 prosent av landsgjennomsnittet en tilleggs-kompensasjon på 35 prosent av differansen mellom egen skatteinntekt og 90 prosent av landsgjennomsnittet.

Stor-Elvdal kommune vil ha en skatteinntang i størrelsesorden 68,2 prosent av landsgjennomsnittet og vil dermed bli hevet gjennom inntektsutjevningen opp til 93,8 prosent av landsgjennomsnittet. Kommune får med dette en betydelig kompensasjon gjennom inntektsutjevningen i rammetilskuddet. Inntektsutjevningen gjør summen av skatteinntekter og rammetilskudd mer forutsigbar.

Innbyggertilskuddet tar utgangspunkt i siste kjente innbyggertall som er 2.285 personer pr 01.07.2023.

Andre statstilskudd

Stor-Elvdal kommune mottar en rekke andre statstilskudd som ikke direkte henføres til tjenestene i et en-til-en- forhold. Disse inntektene kategoriseres som frie inntekter og består blant annet i integreringstilskudd for bosetting av flyktninger, rentekompensasjon for skole-, kirke- og Omsorgsbygg.

For 2024 utgjør de andre statstilskuddene samlet om lag 5,59 mill. kroner.

(i 1.000 kr)	Budsjett		Økonomiplan		Rev budsjett	Regnskap
	2024	2025	2026	2027	2023	2022
165051 Salg av konsesjonkraft	-2 500	-2 500	-2 500	-2 500	-1 700	-2 337
181002 Kompensasjonstilskudd (omsorg)	-590	-590	-590	-590	-590	-487
181004 Integreringstilskudd	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000	-5 156	-2 595
SUM	- 8 090	- 8 090	- 8 090	- 8 090	- 7 446	- 5 419

Salg av konsesjonskraft

Konsesjonskraftsinntekter fremkommer som differanse mellom inntekter ved salg av konsesjonskraft og hva det koster å produsere kraft (selvkost). Stor-Elvdal inngikk i 2005 en avtale med forvaltningsfirmaet Ishavskraft om salg av kommunens konsesjonskraft. Avtalen ble fornyet etter anbudsrunder i 2010 og 2014. Fra 2019 ble det inngått avtale med Kommunekraft AS. Kommunen rår over 7,1 GWh. Anslaget for inntekten i 2024 er satt opp med bakgrunn i prognose. Kraftprisene har vært litt høyere enn forventet i 2023, men vi forventer at inntekt skal bli 2,5 mill. i 2024 i forhold til at prisen blir inngått et år i forkant.

Renter, avdrag og utbytte

Norges Bank besluttet i rentemøte i november å holde styringsrenten uendret på 4,25%. Renten er trolig nær det nivået som skal til for å få bukt med prisveksten, hvorvidt det blir nødvendig å heve renten videre, vil avhenge av den økonomiske utviklingen. Siden Pengepolitisk rapport 3/23 har prisveksten falt mer enn ventet, og den økonomiske aktiviteten har vært noe lavere enn anslått. Slik de vurderer det nå vil styringsrenten trolig settes opp i desember. Prognosen indikerer at styringsrenten vil bli liggende rundt 4,5% gjennom neste år.

Det er alltid knyttet usikkerhet til rentenivået framover. Rentesatsen på våre fastrentelån i 2023 er i snitt på 2,55%. Vår totale låneportefølje utgjør 222,9 mill.kr. ved årsskifte 2023/2024. Av dette har vi fastrenteavtale på 36 mill.kr. Kommunedirektøren vil vurdere nye lån på fastrente i 2024 jf. tidligere fordeling med 50/50 fast og flytende av låneporteføljen til kommunen.

Rentefoten for flytende renter har vi i våre beregninger forutsatt vil ligge på et snitt på 4,17 % i 2023. Det er budsjettert med avdrag på innlån på ca. 11,0 mill. kr., og det er ingen avdragsutsettelse. Avdragene/renter vil øke i økonomiplan perioden jf. investeringsplan.

Avdrag - vekting av lån

Kommuneloven § 14-10 sier at driftsbudsjettet skal dekke avdrag på lån med et beløp som minst tilsvarer avdrag beregnet etter kommunelovens § 14-18. Kommunelovens § 14-18 sier at kommunens avdrag samlet skal være minst lik størrelsen på kommunens avskrivninger i regnskapsåret. Beregningen skal gjøres ut fra lånegjeldens størrelse og anleggsmidlenes bokførte verdi ved inngangen av regnskapsåret.

Formelen for beregning er slik:

$$\text{Sum avskrivninger} \times \frac{\text{Rest lånegjeld}}{\text{Sum bokført verdi avskrivbare anleggsmidler}}$$

Med bakgrunn i dette har vi beregnet at minimumsavdrag i 2023 er på om lag 9,7 mill. kroner, videre mener vi at minimumskravet også med budsjetterte avdrag for 2024 vil overholdes.

Låneopptak

Budsjett- og regnskapsforskriften sier at finansiering av investeringsbudsjettet skal sees under ett. Samlet lånebehov for 2024 viser:

- Låneopptak for ordinære investeringer i anleggsmidler kr 22.120.000
- Byggelån – Helsehus kr 87.805.000
- Låneopptak for selvkostinvesteringer kr 6.380.000
- Startlån for videreutlån kr 1.500.000
- Samlet lånebehov kr 117.705.000 inkl. byggelån til Helsehuset.

Investeringer til vann- og avløp er selvfinansierende gjennom vann- og avløpsgebyrer, startlån for videre utlån blir finansiert av låntakere.

Avsetning/bruk av fond

Stor-Elvdal kommune vil få betydelige investeringer innenfor selvkostområdene som vil medføre økte kapitalkostnader som gjennom selvkostreglene skal dekkes av innbyggerne. For å unngå store prissvingninger er det i selvkostbudsjettet tatt høyde for et prisnivå som vil gjøre at det budsjetteres med en bruk på 0,57 mill. kroner av selvkostfondene.

Forøvrig er det på kommunalområdene budsjettert med avsetning til og bruk av bundne fond. Det er budsjettert med en avsetning på 0,6 mill. kroner og bruk på 2,3 mill. kroner så netto bruk blir 1,7 mill. kroner av bundet driftsfond. Budsjettert bruk av disposisjonsfondet i 2023 er 0,9 mill. kroner.

Overføring til investeringsregnskapet

Det er foreslått å overføre 0,9 mill. kroner fra driftsregnskapet til egenkapitalfinansiering av KLP egenkapital innskudd i 2024.

Til fordeling driftsformål

Frie inntekter består av skatt på inntekt og formue, rammetilskudd, eiendomsskatt og andre generelle overføringer og utgjør totalt 200 mill. kroner. Betegnelsen frie inntekter innebærer at disse inntektene ikke er bundet opp til å brukes innenfor spesielle områder. Den samlede økningen i frie inntekter skal i tillegg til lønns- og prisstigning dekke statlige satsinger slik som barnevernsreformen, e-helse løsning osv.

(i 1.000 kr)	Budsjett	Økonomiplan				Rev budsjett	Regnskap
	2024	2025	2026	2027	2023	2022	
8111	-74 160	-74 160	-74 160	-74 160	-69 059	-73 846	
187001 Skatteinntekt	-63 075	-63 075	-63 075	-63 075	-58 894	-63 324	
187400 Eiendomsskatt annen eiendom (verker og bruk, næringsseiendom)	-	-	-	-	-	-1 850	
187500 Eiendomsskatt boliger og fritidsboliger	-8 100	-8 100	-8 100	-8 100	-7 785	-7 650	
187702 Naturressursskatt	-	-	-	-	-	-1 022	
187100 Eiendomsskatt vannkraftanlegg	-485	-485	-485	-485	-480	-	
180000 Rammetilskudd - Ordinært	-112 128	-112 128	-112 128	-112 128	-107 691	-101 255	
180001 Rammetilskudd - Skjønnsmidler	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000	-2 500	-3 100	
180002 Rammetilskudd - Inntektsutjevning (skatt)	-22 188	-22 188	-22 188	-22 188	-20 875	-23 851	
SUM	-211 476	-211 476	-211 476	-211 476	-200 125	-202 052	

Når netto kapitalutgifter på 17,0 mill. kroner, netto bruk av fond på 0,9 mill. kroner og overføring til investeringsregnskapet på 0,9 mill. kroner blir trukket fra de frie inntektene, gjenstår 202,3 mill. kroner til fordeling på virksomhetene i 2024. Dette er netto driftsutgifter på sektorene (se fordeling pkt 7.2 budsjettskjema 1B.)

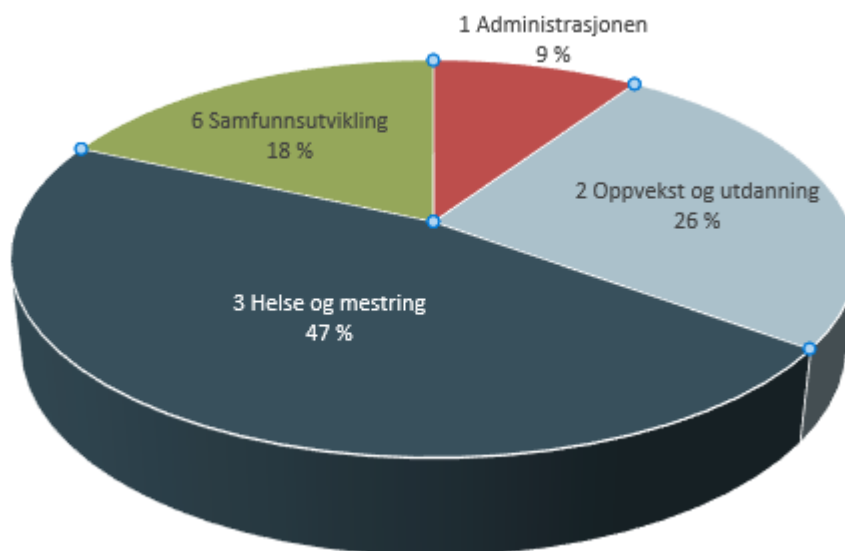
Budsjettert netto driftsresultat bør med de samlede brutto driftsutgifter utgjøre i overkant av 1,7 mill. kroner for å oppnå kommunestyrets egne fastsatte styringsmål for netto driftsresultat på 1,75 prosent. Dette måltallet har det ikke latt seg oppnå i 2024 eller senere i perioden under de budsjettforutsetningene som er lagt eller det kostnadsnivået som er etablert i dag.

Budsjettet for 2024 viser et netto driftsresultat på -0,5% noe som skyldes blant annet bruk av disposisjonsfond til egenkapital KLP 2024 i investering.

7.2 BUDSJETTSKJEMA 1B – SEKTORENS RAMMER

(i 1.000 kr)							
Sektor	☑	Budsjett		Økonomiplan		Rev budsjett Regnskap	
		2024	2025	2026	2027	2023	2022
0 Politisk		2 944	3 184	2 944	2 944	3 225	3 424
1 Administrasjonen		20 218	20 868	20 541	20 212	24 730	24 249
2 Oppvekst og utdanning		54 914	53 127	53 127	53 127	55 507	55 652
3 Helse og mestring		99 904	98 433	98 433	98 433	94 166	108 063
6 Samfunnsutvikling		39 186	40 658	39 276	39 276	37 727	40 398
7 Selvkost		-2 288	-2 856	-2 856	-2 856	-1 078	-1 648
SUM FORDELT TIL DRIFT		214 878	213 415	211 465	211 137	214 277	230 138
Sektor	☑	Budsjett		Økonomiplan		Rev budsjett Regnskap	
		2024	2025	2026	2027	2023	2022
8 Finans		-12 582	-12 582	-12 582	-12 582	-17 182	-14 811
8121 Konesjonsinntekter		-2 500	-2 500	-2 500	-2 500	-1 700	-2 328
8131 Statlig rammetilskudd		-	-	-	-	-	-
8135 Andre statstilskudd		-950	-950	-950	-950	-	-
8211 Innlån		-50	-50	-50	-50	-50	-183
8311 Tilleggsbevilgning		-	-	-	-	-	-
8321 Fond		-	-	-	-	-	-
8411 Kalkulerte avskrivninger		-	-	-	-	-	65
8431 Pensjonspremier/Premieavvik		-9 082	-9 082	-9 082	-9 082	-15 432	-12 364
SUM FORDELT TIL DRIFT		-12 582	-12 582	-12 582	-12 582	-17 182	-14 811
SUM BEVILGNINGER DRIFT, NETTO		202 296	200 833	198 883	198 555	197 095	215 328

Netto utgift fordelt pr sektor

7.3 ØKONOMISK OVERSIKT – DRIFT

(i 1.000 kr)	Budsjett	Økonomiplan			Rev budsjett	Regnskap
	2024	2025	2026	2027	2023	2022
Rammetilskudd	-137 316	-137 316	-137 316	-137 316	-131 066	-128 206
Inntekts- og formueskatt	-63 075	-63 075	-63 075	-63 075	-58 894	-63 324
Eiendomsskatt	-11 085	-11 085	-11 085	-11 085	-10 165	-9 500
Andre skatteinntekter	-250	-250	-250	-250	-250	-1 273
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-7 953	-7 953	-7 953	-7 953	-8 827	-6 099
Overføringer og tilskudd fra andre	-43 672	-47 087	-44 949	-44 949	-33 977	-35 527
Brukerbetalinger	-9 823	-9 745	-9 745	-9 745	-10 318	-9 671
Salgs- og leieinntekter	-35 189	-35 887	-36 087	-36 087	-31 419	-30 977
SUM DRIFTSINTEKTER	-308 363	-312 398	-310 460	-310 460	-284 916	-284 577
Lønnsutgifter	159 156	157 915	157 744	157 487	150 693	149 929
Sosiale utgifter	28 821	28 408	28 393	28 322	21 131	26 322
Kjøp av varer og tjenester	84 898	89 233	85 646	85 646	80 639	97 058
Overføringer	20 118	20 009	19 894	19 894	22 777	20 402
Avskrivninger	14 584	14 706	14 706	14 706	14 504	13 622
SUM DRIFTSUTGIFTER	307 577	310 271	306 383	306 055	289 744	307 334
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	-786	-2 127	-4 077	-4 405	4 828	22 757
Renteinntekter	-760	-760	-760	-760	-780	-1 103
Utbytter	-4 463	-4 463	-4 463	-4 463	-3 463	-2 767
Gvinster og tap på finansielle omløpsmidler	-	-	-	-	-	-
Renteutgifter	11 192	12 423	16 409	16 581	9 017	4 674
Avdrag på lån	11 088	12 928	16 534	17 025	9 988	9 262
NETTO FINANSUTGIFTER	17 056	20 128	27 720	28 382	14 762	10 067
Motpost avskrivninger	-14 584	-14 706	-14 706	-14 706	-14 413	-13 622
NETTO DRIFTSRESULTAT	1 686	3 295	8 937	9 271	5 177	19 201
DISPONERING ELLER DEKNING AV NETTO DRIFTSRESULTAT						
Overføring til investering	903	903	903	903	760	-
Avsetninger til bundne fond	604	604	604	604	1 463	2 451
Bruk av bundne driftsfond	-2 309	-2 022	-2 022	-2 022	-5 008	-4 566
Avsetninger til disposisjonsfond	19	-	-	-	-	-
Bruk av disposisjonsfond	-903	-2 780	-8 422	-8 756	-2 392	-17 086
Dekning av tidligere års merforbruk	-	-	-	-	-	-
SUM DISPONERINGER ELLER DEKNING AV NETTO DRIFTSRESULTAT	-1 686	-3 295	-8 937	-9 271	-5 177	-19 201
FREMFORØRT TIL INNDEKNING I SENERE ÅR (MERFORBRUK)	-	-	-	-	-	-

8 POLITISK VIRKSOMHET

8.1 GENERELT

Området består av de budsjettkapitlene som omhandler råd og utvalg inkludert ungdomsråd, regionråd, tilskudd til politiske partier, valg og kommunerevisjon. Det er til sammen 1,20 årsverk som er fordelt på ordfører/varaordfører. Ledere i utvalg og formannskapsmedlemmer har godtgjøring for hvert enkelt møte.

8.2 ØKONOMIPLAN M/ENDRINGER

(i 1.000 kr)	IT	Budsjett		Økonomiplan		Rev budsjett	Regnskap
		2024	2025	2026	2027	2023	2022
0 Politisk		2 944	3 184	2 944	2 944	3 225	3 370
1 SUM LØNN INKL SOS UTG OG REFUSJONER		1 585	1 745	1 585	1 585	1 795	1 641
2 SUM ØVRIGE DRIFTSUTGIFTER		1 377	1 472	1 377	1 377	1 463	1 808
3 SUM DRIFTSINTEKTER		-18	-33	-18	-18	-33	-80
SUM		2 944	3 184	2 944	2 944	3 225	3 370

(i 1.000 kr)	IT	Budsjett		Økonomiplan		Rev budsjett	Regnskap
		2024	2025	2026	2027	2023	2022
0 Politisk		2 944	3 184	2 944	2 944	3 225	3 370
01 Kommunestyre og faste utvalg		1 921	1 921	1 921	1 921	1 987	2 524
02 Valg		-	240	-	-	240	4
03 Kontrollutvalg		284	284	284	284	261	231
04 Revisjon		734	734	734	734	732	608
05 Herredsretten		5	5	5	5	5	3
SUM		2 944	3 184	2 944	2 944	3 225	3 370

KOMMENTARER

Lønnsvekst/endringer

Det er ikke valg i 2024 så derfor reduseres også godtgjørelser til valgmedarbeidere.

I retningslinjene for godtgjørelse for ombudsmenn skal godtgjørelse til ordfører utgjøre 80% av stortingsrepresentantenes godtgjørelse. Stortingets godtgjørelse ble justert 01.05.2023, og det er ikke foreslår noen økning i godtgjørelse ut ifra Stortingslønn.

Det er innarbeidet en økning på 5% som tilsvarer lønnsoppjøret for kommunalt ansatte i 2023.

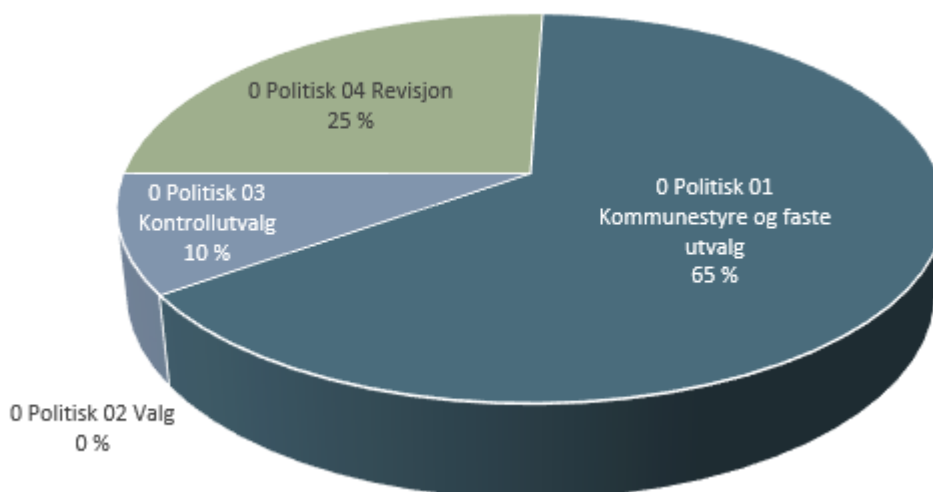
Kontroll/revisjon

Budsjettforslaget er slik det er mottatt fra kontrollutvalget. Se pkt. 8.3

Stortingsvalg/Kommunevalg

Det er ikke valg i 2024 men stortingsvalg i 2025, det er derfor justert i forhold til dette i økonomiplanperioden.

Fordeling politisk

8.3 KONTROLLUTVALGET

Kontrollutvalget har sendt inn et forslag til budsjett for 2024 jf vedlegg til saken. Dette er innarbeidet i budsjett forslaget til kommunedirektøren under kontrollutvalg og revisjon.

Noen fakta

- Det gjennomføres i snitt 5 møter pr år i utvalget.
- Regnskapsrevisjonen inkl. veiledning, beboerregnskap, etterlevelseskontroll, møter ol er anslått til 425 timer i 2024 mot 455 timer i 2023.
- Forvaltningsrevisjon er anslått til 200 timer pr. år. Forslag til valg av forvaltningsprosjekter legges frem for kommunestyret for behandling.

(i 1.000 kr)	Budsjett		Økonomiplan				Rev budsjett	Regnskap
	2024	2025	2026	2027	2023	2022		
03 Kontrollutvalg	284	284	284	284	261	231		
Lønn inkl sos utgifter	42	42	42	42	31	26		
Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenprod	45	45	45	45	42	22		
Kjøp av varer og tjenester - kontrollutvalgsekretær	197	197	197	197	188	183		
04 Revisjon	734	734	734	734	732	608		
138002 Regnskapsrevisjon av IKS	499	499	499	499	522	398		
138003 Forvaltningsrevisjon av IKS	235	235	235	235	210	210		
SUM	1 018	1 018	1 018	1 018	993	838		

KOMMENTARER

Utvalgets innstilling til budsjett for 2024 viser en brutto utgift på kr. 1.017.000 dette er en økning fra revidert budsjett 2023 på kr 24.000 som tilsvarer 2,4% utgiftsøkning.

KOSTRA – tallene er høye for Stor-Elvdal kommune innen dette området og det bør ses nærmere på hvilke muligheter Stor-Elvdal kommune har til å eventuelt kunne redusere kostnadene.

Det vises også til vedlagte behandling fra kontrollutvalget.

9 ADMINISTRASJON

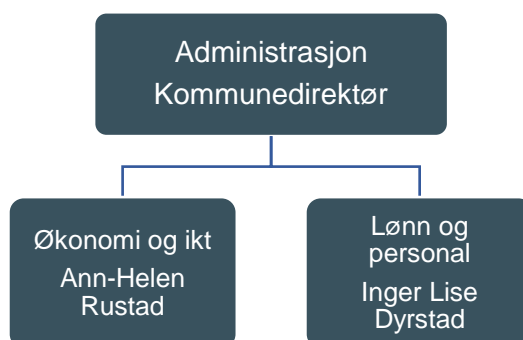
9.1 KOMMUNEPLANENS SAMFUNNSDEL

Samfunnet er i økende grad preget av digitalisering, ny teknologi som gir nye arbeidsformer og nye muligheter for samarbeid. Dette medfører endringer for administrasjonen, innbyggerne og næringslivet. De teknologiske mulighetene understøtter effektive kommunale tjenester, men innebærer også en risiko. Samfunnets forventninger til selvbetjening og digitale tjenester er i stor grad formet av andre aktører, mulighetene kan derfor være større enn kommunens organisatoriske og finansielle kapasitet.

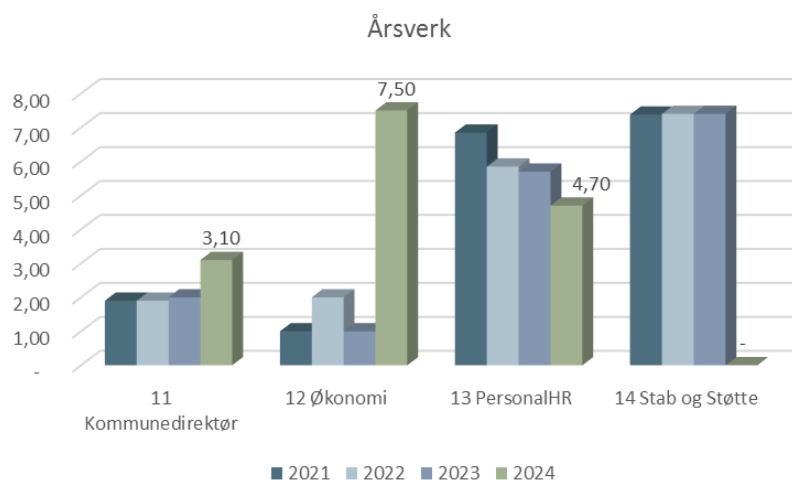
Stor-Elvdal kommune må derfor foreta viktige veivalg og utvikle praktiske og sikre løsninger når det gjelder å løse ø demografiske og finansielle utfordringer i årene som kommer samtidig med at kommunen sikrer tjenester til innbyggerne med riktig kvalitet i tråd med lov- og regelverk.

9.2 GENERELT

Administrasjonen består av områdene lønn og personal, økonomi og støttetjenester. Kommunedirektøren drifter fellestjenester, overføringer til Stor-Elvdal kirkelig fellesråd og overføringer fra KF Stor-Elvdal Kommuneskoger.

Det har kun vært noen små justeringer, årsverkene fordeler seg slik for 2024 før tiltak:

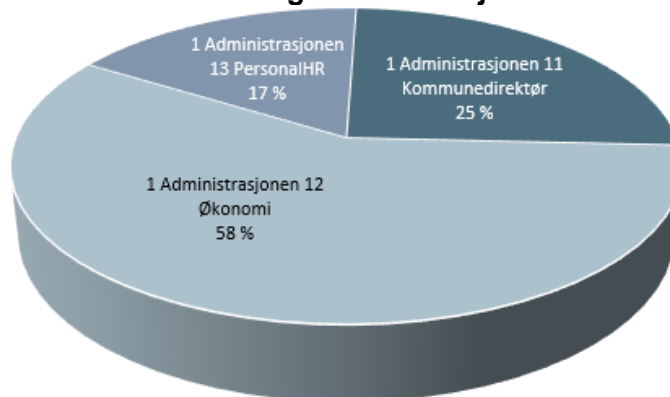
Administrasjonen i Stor-Elvdal kommune består av kommunedirektør (1 årsverk) og frikjøpte hovedtillitsvalgte og hovedverneombud (1,2 årsverk.), økonomisjef (1 årsverk), lønn og personal (2,7 årsverk), lærlinger (4 årsverk), regnskap (4,5 årsverk) og post og arkiv (2 årsverk).

9.3 ØKONOMIPLAN M/ENDRINGER

(i 1.000 kr)	IT	Budsjett	Økonomiplan				Rev budsjett	Regnskap
		2024	2025	2026	2027	2023	2022	
1 Administrasjonen		20 098	20 748	20 421	20 092	24 860	24 704	
1 SUM LØNN INKL SOS UTG OG REFUSJONER		12 257	12 257	11 930	11 601	12 097	13 983	
2 SUM ØVRIGE DRIFTSUTGIFTER		13 205	13 355	13 355	13 355	17 204	17 235	
3 SUM DRIFTSINNTEKTER		-5 364	-4 864	-4 864	-4 864	-4 441	-6 514	
SUM		20 098	20 748	20 421	20 092	24 860	24 704	

(i 1.000 kr)	IT	Budsjett	Økonomiplan				Rev budsjett	Regnskap
		2024	2025	2026	2027	2023	2022	
1 Administrasjonen		20 098	20 748	20 421	20 092	24 860	24 704	
11 Kommunedirektør		5 064	5 564	5 564	5 564	11 131	9 893	
12 Økonomi		11 655	11 805	11 478	11 149	10 977	11 599	
13 PersonalHR		3 379	3 379	3 379	3 379	2 752	3 212	
SUM		20 098	20 748	20 421	20 092	24 860	24 704	

Fordeling administrasjon

KOMMENTARER PÅ ENDRING FRA 2023

Lønn

Samlet er det en økning i lønn for administrasjonen med kr 0,16 mill. fra 2023 til 2024. Dette skyldes blant annet lønnsoppgjøret i 2023. Antall lærlingplasser justert til 4 plasser som er behovet på nåværende tidspunkt, dette kan justeres til høsten vis vi får flere lærlinger.

Øvrige driftsutgifter

Driftsutgiftene er redusert med 4,0 mill. kroner i forhold til revidert budsjett 2023. Dette skyldes blant annet malingen av kirkene er ferdigstilt i 2023.

I budsjett for vertskommunesamarbeidet SÅTE - IKT, reduseres vår andel av driftsutgiftene med 0,34 mill. kr, men lisenskostnader på 0,9 mill.kr er overført til kommunen selv. Det vil også bli økte investeringsutgifter i forhold til «reisen til skyen» prosjektet. Viser til vedlegg SÅTE Ikt for nærmere info.

Driftsinntekter

Økt med 0,9 mill. kroner som skyldes økt overføring fra KF kommuneskogen.

BUDSJETTERTE DRIFTSTILTAK

	Budsjett		Økonomiplan	
	2024	2025	2026	2027
Administrasjonen	-1 060 000	-410 000	-737 500	-1 066 000
Redusere innkjøp av utstyr				
IKT tjenester (1121)	-150 000			
Redusere stilling administrasjonen				
Regnskap - fra 2026	-	-	-327 500	-656 000
Øke tilskudd fra KF kommuneskogen				
KF Kommuneskoger (1081)	-1 000 000	-500 000	-500 000	-500 000
Økt tilskudd Kirkelig fellesråd				
Kirken (1071)	90 000	90 000	90 000	90 000

KOMMENTARER OG FORSLAG TIL TILTAK

- Reduksjon av innkjøp av utstyr på IKT på 0,15 mill. kroner, dette kan ses i sammenheng med større innkjøp og oppgradering i forbindelse med «reisen til skyen» og kan derfor redusere i 2023, men er ikke et varig tiltak.
- Reduksjon av 100% stilling i løpet av 2026 når nytt SÅTE-ERP system er innført.
- Økte overføring i fra KF kommuneskogen i 2024 med 1,0 mill. kroner. Redusert igjen til 2,5 mill. i 2025.
- Økt overføring til KF kirkelig fellesråd med kr. 0,09 mill. kroner for pris og lønnsvekst.

Utfordringer og muligheter i økonomiplanperioden 2024-2027

Administrasjonen jobber kontinuerlig med å utvikle tjenesten i nært samarbeid med sektorene og enhetene for å oppnå en mest mulig effektiv drift.

Vi har en utfordring med at vi har utdaterte systemer på flere områder som gjør at vi ikke klarer å levere riktig kvalitet til rett tid. En «reise til sky» og økt grad av digitalisering vil gi en mer effektiv drift. Dette vil måtte få et stort fokus de neste årene.

På sikt vil en økt grad av samarbeid med andre kommuner gi mer robuste tjenester. Dette er også nødvendig for å kunne levere tjenestene innenfor de økonomiske rammene som kommunen har til rådighet.

9.4 MÅLSETTINGER

Fokusmål	Måleindikatorer	Tiltak 2024	Ønsket resultat	Laveste aksepterte resultat	Ikke godkjent resultat	Resultat 2024
God økonomistyring	Avvik i forhold til budsjett, hele kommunen	Rapportering til politisk ledelse og oppfølging av sektorer	I hht tilbudsnett	+/- 2	+/-3	
	Avvik i forhold til budsjett, administrasjon	Målet gjelder kun administrasjonen som enhet	+/- 1%	+/- 5%	+/- 7%	
	Disposisjonsfond av brutto driftsinntekt	Følge opp handlingsregelen	> 10%	5,0 %	< 5%	
Personal	Sykefravær administrasjon	Leder før lege og tett oppfølging av ansatte	< 2%	4 %	> 6%	
	Sykefravær hele kommunen	Følge opp/fokus i ledergruppa.	< 7%	8,50 %	> 10%	
	10 faktor medarbeiderundersøkelse	Økt medarbeider tilfredshet	4,3	4	3,7	
God kvalitet	Kommuneplan	Konkretisere og realisere kommuneplan	Ja	Prosess	Nei	
	Planarbeid	Gjennomføring av planer jf.planstrategi	Ferdigstille	Påbegynt	Ikke påbegynt	
	Investeringsprosjekter	Gjennomføringsgrad	80 %	50-80%	>50%	

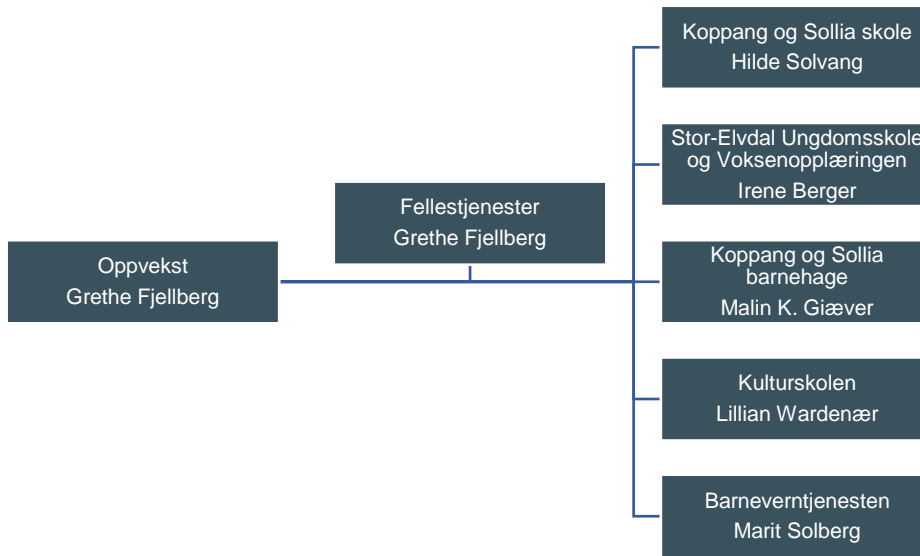
10 OPPVEKST OG UTDANNING

10.1 KOMMUNEPLANENS SAMFUNNSDEL

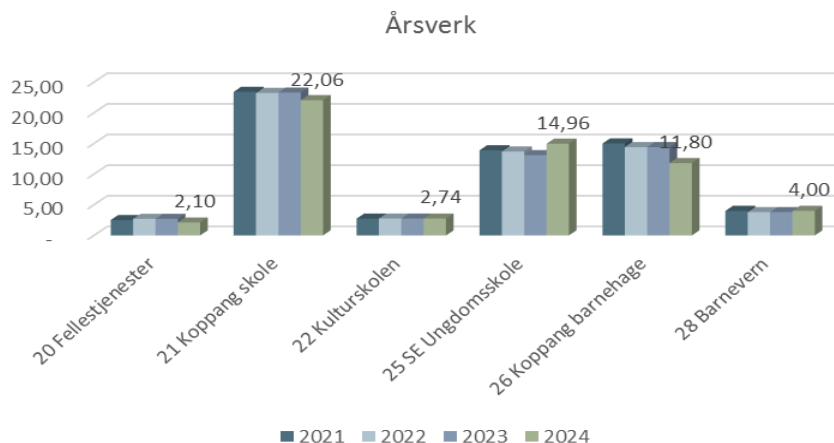
Stor-Elvdal kommune skal være en god kommune å vokse opp i, der alle barn og unge får mulighet til å realisere sitt fulle potensiale når det gjelder læring og utvikling.

10.2 GENERELT

Sektoren består av 5 enheter

Det har vært en reduksjon på 2,36 årsverk, årsverkene fordeler seg slik for 2024:

Fellestjenester består av sektorleder 1 årsverk, logoped 0,5 årsverk, spesialpedagog på barnehageområdet 0,5 årsverk og IKT-skole 0,1 årsverk. Newtonrom, skoleskyss, utgifter til PPT (Pedagogisk psykologisk tjeneste), tilskudd til private barnehager og utgifter til gjesteelever blir ført på fellestjenester.

Koppang skole har 22 årsverk fordelt på lærerstillinger og assistentstillinger. Det er ingen drift på Sollia skole fra 01.08.2023. Kulturskolen har 2,74 årsverk lærerstillinger. Stor-Elvdal ungdomsskole har 14,96 årsverk hvorav 2 årsverk er knyttet til Voksenopplæringen. Koppang barnehage har 11,8 årsverk hvorav 3 årsverk er knyttet til Sollia barnehage. Barneverntjenesten har 4,0 årsverk.

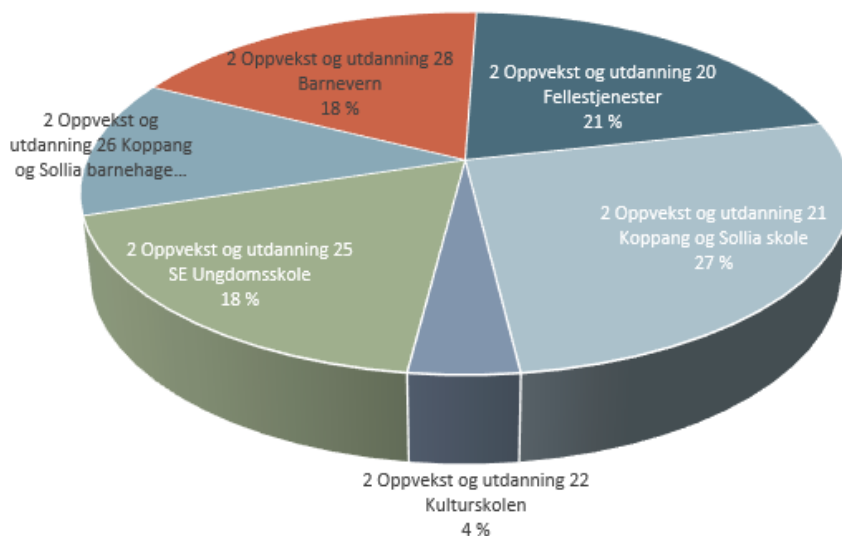

10.3 ØKONOMIPLAN M/ENDRINGER

(i 1.000 kr)	IT	Budsjett	Økonomiplan				Rev budsjett	Regnskap
		2024	2025	2026	2027	2023	2022	
2 Oppvekst og utdanning		54 952	53 165	53 165	53 165	55 352	55 133	
1 SUM LØNN INKL SOS UTG OG REFUSJONER		43 704	42 348	42 348	42 348	44 875	43 971	
2 SUM ØVRIGE DRIFTSUTGIFTER		15 704	15 178	15 178	15 178	16 760	17 038	
3 SUM DRIFTSINNTEKTER		-4 456	-4 361	-4 361	-4 361	-6 283	-5 876	
SUM		54 952	53 165	53 165	53 165	55 352	55 133	

(i 1.000 kr)	IT	Budsjett	Økonomiplan				Rev budsjett	Regnskap
		2024	2025	2026	2027	2023	2022	
2 Oppvekst og utdanning		54 952	53 165	53 165	53 165	55 352	55 133	
20 Fellestjenester		11 549	11 549	11 549	11 549	11 758	11 607	
21 Koppang og Sollia skole		14 606	14 606	14 606	14 606	14 670	14 171	
22 Kulturskolen		2 155	2 155	2 155	2 155	2 004	1 939	
25 SE Ungdomsskole		9 905	9 905	9 905	9 905	8 471	8 677	
26 Koppang og Sollia barnehage		6 764	5 476	5 476	5 476	8 459	8 502	
28 Barnevern		9 974	9 474	9 474	9 474	9 990	10 237	
SUM		54 952	53 165	53 165	53 165	55 352	55 133	

Fordeling sektor oppvekst og utdanning

KOMMENTARER PÅ ENDRING FRA 2023

Lønn inkl. sos. utgifter og refusjoner, endringer

Lønnsutgiftene går opp med tilsammen kr 1,1 mill. i 2024. Dette skyldes lønnsoppjøret i 2023 som gir en økt lønnsutgift.

Driftsutgifter

Driftsutgiftene går ned med kr 1,1 mill. Dette skyldes i hovedsak reduserte utgifter til institusjonstjenester i barneverntjenesten på kr 1,6 mill. I tillegg er det ingen drift ved Sollia skole dette skoleåret noe som reduserer driftsutgiftene på barnetrinnet

Driftsinntekter

Driftsinntektene går ned med kr 1,8 mill. Dette skyldes blant annet at brukerbetalingen i barnehagene går ned med tilsammen 0,4 mill. som følge av at maksprisen går ned fra august 2024

Budsjettforutsetninger 2024

Budsjett 2024 er et stramt budsjett for sektoren. Det skal leveres lovpålagte gode tjenester med mindre ressurser. Samtidig er det, slik det ser ut nå, et realistisk budsjett. Sektoren har kontinuerlig jobbet med å tilpasse driften til at antall barn/elever har gått ned, hvor det blant annet er gjennomført nedbemanning i flere faser. Dette har ført til økt vikarbruk fordi mye av fraværet må erstattes ved første fravær.

Det er usikkert hvordan budsjettet vil slå ut når det gjelder barnevern da det er økte forpliktelser for kommunene gjennom barnevernsreformen. Dette er felles for alle landets kommuner.

BUDSJETTERTE DRIFTSTILTAK

	Budsjett		Økonomiplan	
	2024	2025	2026	2027
Oppvekst og utdanning	-2 331 650	-3 618 730	-3 618 730	-3 618 730
Legge ned Sollia bhg				
Sollia barnehage (2252)	-896 500	-2 183 580	-2 183 580	-2 183 580
Vakante stillinger 2024 - oppvekst og utdanning				
Koppang skole (2221)	-1 030 950	-1 030 950	-1 030 950	-1 030 950
Stor-Elvdal U-Skole (2261)	-404 200	-404 200	-404 200	-404 200

KOMMENTARER DRIFTSTILTAK

Sektoren har gjennomgått driftsbudsjettet og gjort justeringer på driftsnivå ut i fra slik fremtidsbildet ser ut nå. Det er gjort bemanningstilpasning i Koppang barnehage som følge av færre fødte barn. Kommunedirektøren foreslår å legge ned Sollia barnehage fra 15.08.24 med bakgrunn i antall barn og faglig forsvarlighet med tanke på pedagogisk kvalitet og bemanning.

Sektoren kan drifte forsvarlig med tiltaket vakante stillinger. Ved å ikke sette inn ressurser i alle vakante stillinger i skolene kan vi redusere de budsjetterte utgiftene med til sammen kr 2 mill.

Utfordringer og muligheter i økonomiplanperioden 2024-2027

Sektoren jobber systematisk med forbedringsarbeid knyttet til å utvikle inkluderende fellesskap som fremmer helse, trivsel og læring for alle. Kommunen har gjennom arbeidet med felles nasjonalt tilsyn fra Statsforvalteren bygd opp et internkontrollsystem som skal ivareta arbeidet med å sikre et trygt og godt skolemiljø. Barnehagene og skolene deltar i Læringsmiljøprosjektet i pulje 7 gjennom Utdanningsdirektoratet og får veiledning fra Læringsmiljøsentret i Stavanger.

Det er fokus på kompetanseheving og det blir lagt til rette for videreutdanning i alle enheter. Kommunen må i årene som kommer legge til rette for bedre samhandling i laget rundt barnet. Det skal utarbeides en forebyggende plan som skal vedtas av kommunestyret når det gjelder omsorgssvikt og adferdsproblemer. Dette arbeidet er ikke påbegynt og vil kreve utstrakt samarbeid på tvers av enheter og tjenester.

Barnetallene er relativt lave i årene fremover, dette gjør at vi må ha fokus på organisering av tjenestetilbudet med reduserte inntekter for kommunen. 1-10 skole er et aktuelt tiltak som gir rom for bedre ressursutnyttelse. Det har vært utfordrende med lite egnede undervisningslokaler til kulturskolen og skolefritidsordningen. Det er gjennomført midlertidige løsninger i forbindelse med at barnehagen har flyttet ut og avklaring med tanke på utredning 1-10 skole.

Det er svært utfordrende at det ikke er tilgang på svømmehall på Koppang. Det brukes mye tid på organisere svømmetilbud i Rendalen og i Åmot. Spesielt er det vanskelig nå som tilgang på transport er begrenset på grunn av jernbanebrua i Ringebu og ordningen med buss for tog. Elevene mister undervisningstimer i andre fag de dagene det er svømming og skolene har et minimumstimetall fra før. I tillegg er det skysskostnader og ekstra lærertimer. Kommunen har vært på befaring på Åmot montessoriskole for å se på hvordan de har løst svømmeopplæring utendørs i tillegg til svømmeopplæring i basseng. Vi ser nærmere på å bruke Kjemsjøen badeplass som arena for dette formålet og planlegger å starte opp med en liten gruppe våren 2024. Kommunen må i tillegg ha svømmeopplæring i basseng for å oppfylle lovens krav.

Med bakgrunn i små kompetansemiljøer innen flere fagfelt er det avgjørende å ha et godt regionalt samarbeid og at det er kontinuerlig fokus på faglig samarbeid på tvers av enheter og kommuner. Kommunen må jobbe spesifikt med en interkommunal løsning på barnevern. Kommunen kjøper høsten 2023 tjenester fra Rendalen kommune når det gjelder Voksenopplæring og er i gang med å se på samarbeidsløsninger når det gjelder barnehagemyndigheten med andre kommuner.

Sektoren har utfordringer med å rekruttere ansatte med undervisningskompetanse i alle fag i grunnskolen og det er også utfordringer med rekruttering av ansatte med godkjent utdanning på barnehageområdet. Dette er en utfordring som mange kommuner har og det er avgjørende å legge til rette for at ansatte blir tatt godt imot, at de trives og ønsker å jobbe her. Dette er en utfordring vi må jobbe sammen om å løse, nasjonalt og lokalt.

10.4 MÅLSETTINGER

Fokusmål	Måleindikatorer	Tiltak 2024	Ønsket resultat	Laveste aksepterte resultat	Ikke godkjent resultat	Resultat 2024
God økonomistyring	Avvik i forhold til budsjett	Sikre god tertialrapportering gjennom året som fanger opp vesentlige endringer.	+/-1%	-3%	-5%	
Personal	Sykefravær	Følge opp sykefravær i henhold til IA-avtalen. Sikre at rutiner blir Sikre god tilrettelegging	9%	11 %	13 %	
Nødvendig kompetanse	Utdanning: Andel barnehagelærere med godkjent utdanning og andel lærere med godkjent lærerutdanning, 1.-10. trinn. Andel lærere med norsk som andrespråk i voksenopplæringen. Andel fagarbeidere med godkjent utdanning i barnehage og skole	Legge til rette for videreutdanning for barnehagelærere og lærere. Bruke kompetanseplanen aktivt for å sikre riktig kompetanse.	100 %	85 %	80 %	
God kvalitet	Avgangskarakterer: Snitt grunnskolepoeng (10.trinn)	Kontinuerlig forbedringsarbeid i barnehage og skole. Kollektivt utviklingsarbeid. Barnehagene og skolene deltar i Læringsmiljøprosjektet	44	42	40	
		Alle ansatte arbeider i profesjonelle læringsfellesskap.				
		Aktiv bruk av data i planlegging og gjennomføring av opplegg i barnehagen og i undervisningen.				
		Bruk av pedagogisk analyse for å sikre gode tiltak som er basert på forskning.				

Fokusmål	Måleindikatorer	Tiltak 2024	Ønsket resultat	Laveste aksepterte resultat	Ikke godkjent resultat	Resultat 2024
God kvalitet	Frafall: Andel elever fra kommunen som har fullført og bestått videregående innen fem år	Sikre god rådgivning slik at elevene settes i stand til å ta riktig valg av videregående opplæring.	100 %	80 %	75 %	
		Sikre god overgang mellom barnehage/grunnskole /videregående.				
		Sikre godt samarbeid med videregående skoler.				
		Sikre at elevene har gode grunnleggende ferdigheter.				
	Spesialpedagogisk hjelp: Andel barn og elever med spesialpedagogisk hjelp	Sikre barnehagebarn et godt tilrettelagt tilbud og elevene god tilpasset opplæring gjennom arbeidet med kontinuerlig forbedring i barnehagen og grunnskolen i Stor-Elvdal.	8 %	12 %	15 %	
	Barnevern: Andel undersøkelser m behandlingstid under 3 mnd.	Sikre gode rutiner for undersøkelser	100%	80%	70%	
		Sikre gode rutiner for rapportering i fagsystemet				
		Sikre godt systemarbeid på alle områder innen barnevern				
		Sikre god avvikshåndtering				
		Sikre god saksbehandling				
Sikre godt samarbeid med andre kommuner						

11 HELSE OG MESTRING

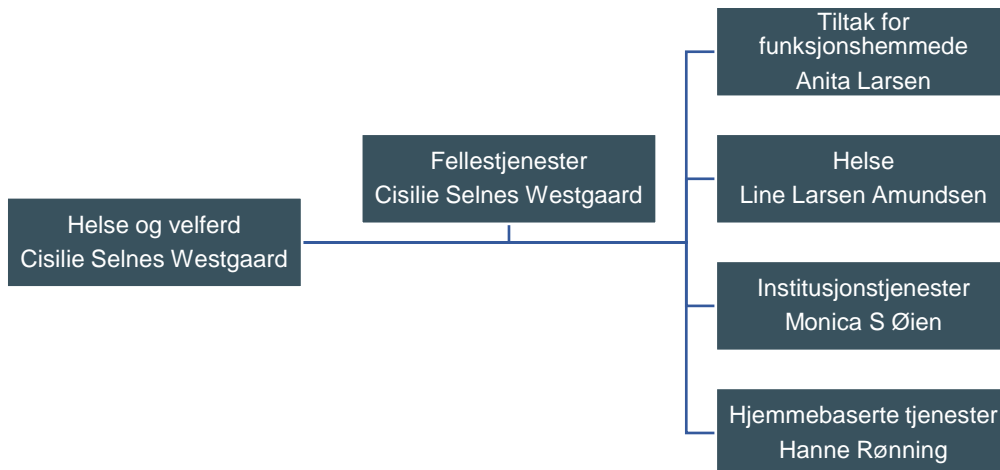
11.1 KOMMUNEPLANENS SAMFUNNSDEL

Behovene til innbyggerne vil øke mer enn tilgjengelige økonomiske og menneskelige ressurser i årene som kommer. Kommunens handlingsfrihet vil begrenses. Kommuneplanen legger grunnlaget for å sikre forsvarlige tjenester innen tilgjengelige ressursrammer, slik at innbyggerne skal få de tjenester de har krav på.

Økt selvhjulpenhet, mestring og læring er strategier for å gi en bedre livssituasjon for kommunens innbyggere og redusere behovet for offentlige tjenester. Hovedmålet handler om å dreie kommunens tjenestetilbud fra en tradisjonell utførerrolle til en tilretteleggerrolle. Innbygger og bruker skal i størst mulig grad mestre sin livssituasjon ut fra den enkeltes forutsetninger.

Stor-Elvdal kommune skal sørge for god dialog og medvirkning for å oppnå økt selvhjulpenhet, mestring og læring for å redusere den enkeltes behov for helse- og omsorgstjenester.

11.2 GENERELT

Fellestjenester består av sektorleder og administrative utgifter i sektoren.

Enheten består av fagutvikler, saksbehandlere og tildelerenheten. Tildelerenheten fatter vedtak om tjenester i sektoren basert på søknad, herunder tildeling av hjelpemidler inklusiv velferdsteknologi.

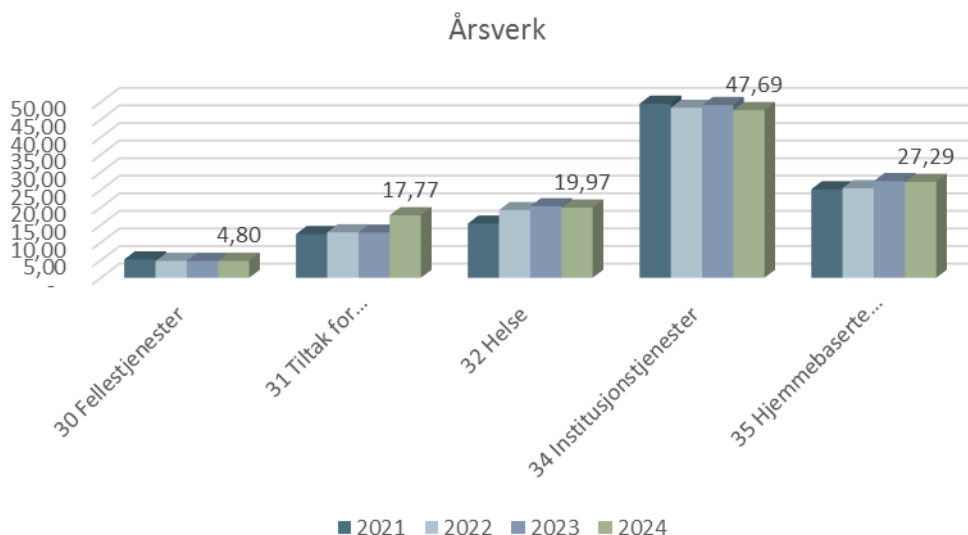
Tiltak for funksjonshemmede består av bolig for mennesker med nedsatt funksjonsevne, brukerstyrt personlig assistanse, omsorgslønn, støttekontakt og avlastning.

Hjemmebaserte tjenester består av hjemmesykepleie, hjemmehjelp, praktisk bistand, kommunalt hjelpemiddellager og dagsenter.

Helse består av helsestasjonen med helsesykepleier- / jordmortjeneste, rus- og psykisk helsetjeneste, fysioterapi, ergoterapi, legekontor, legevakt og miljørettet helsevern.

Moratunet sykehjem er en institusjon som gir heldøgns – pleie, omsorg og behandling. Det er totalt 30 plasser avsatt til langtidsopphold, 5 plasser avsatt til behandling eller avlastning av kort varighet, og 1 plass er avsatt til KAD (kommunal akutt døgnplass). I tillegg drifter enheten eget vaskeri / renholdstjeneste og produksjonskjøkken som leverer mat til sykehjemmets pasienter, beboere på bofellesskapet Granheim og øvrige hjemmeboende.

Sektoren har en økning på 2,83 årsverk fra 2023 til 2024 og fordeler seg slik på enhetene (oppgitt tall for 2023 er før eventuelle tiltak).

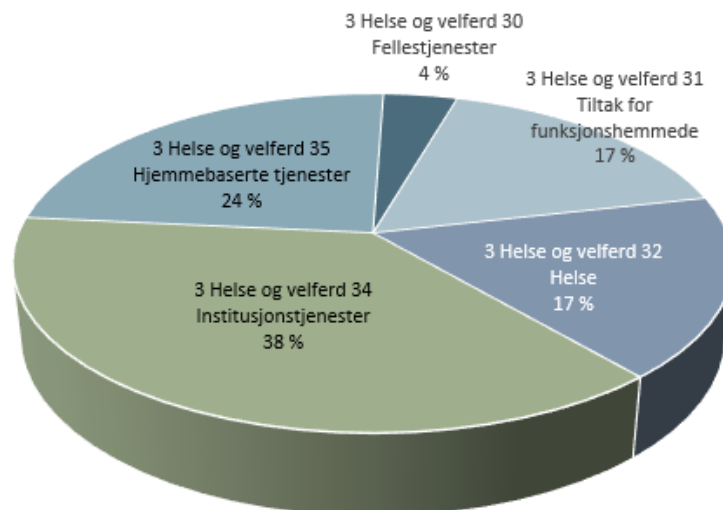
Økning på 2.83 årsverk (netto) innen pleie og omsorg skyldes vedtak om økt grunnbemanning knyttet til ressurskrevende tjenester.

11.3 ØKONOMIPLAN M/ENDRINGER

(i 1.000 kr)	Budsjet	Økonomiplan				Rev budsjett	Regnskap
		2024	2025	2026	2027	2023	2022
3 Helse og mestring	99 904	98 433	98 433	98 433	93 251	107 553	
1 SUM LØNN INKL SOS UTG OG REFUSJONER	103 287	102 566	102 566	102 566	93 706	95 064	
2 SUM ØVRIGE DRIFTSUTGIFTER	22 545	21 795	21 795	21 795	26 503	36 183	
3 SUM DRIFTSINNEKTER	-25 928	-25 928	-25 928	-25 928	-26 958	-23 694	
SUM	99 904	98 433	98 433	98 433	93 251	107 553	

(i 1.000 kr)	Budsjet	Økonomiplan				Rev budsjett	Regnskap
		2024	2025	2026	2027	2023	2022
3 Helse og mestring	99 904	98 433	98 433	98 433	93 251	107 553	
30 Fellestjenester	3 936	3 936	3 936	3 936	4 051	4 039	
31 Tiltak for funksjonshemmede	16 950	16 200	16 200	16 200	13 073	13 804	
32 Helse	17 235	17 687	17 687	17 687	15 344	18 309	
34 Institusjonstjenester	37 762	36 146	36 146	36 146	37 100	47 614	
35 Hjemmebaserte tjenester	24 021	24 464	24 464	24 464	23 683	23 787	
SUM	99 904	98 433	98 433	98 433	93 251	107 553	

Fordeling sektor Helse og Velferd

KOMMENTARER PÅ ENDRING FRA 2023

Lønn inkl. sos utgifter og refusjoner, endringer

Lønnsbudsjettet er totalt sett økt med kr 9.6 mill. Dette skyldes flere forhold: lønnsoppgjør gjeldende både 2022 og 2023, der noe av økningen er økte kostnader på tilleggslønn for turnuspersonell og økte pensjonskostnader. I tillegg er grunnbemanning knyttet til ressurskrevende tjenester økt med inntil 5 årsverk (jfr. vedtak i Kommunestyret 01.11.2023).

Driftsutgifter

Driftsbudsjettet er redusert med totalt kr 4.0 mill. Dette skyldes i hovedsak lavere forbruk på kjøp av tjenester eksternt (bemanningsbyrå / institusjonsplass) for å yte ressurskrevende tjenester.

Driftsinntekter

Driftsinntekter er økt med kr 1 mill. Dette skyldes refusjon fra staten knyttet til ressurskrevende tjenester. Dette er en ordning som skal legge til rette for at kommunene kan gi et godt tjenestetilbud til mottakere som har krav på omfattende helse- og omsorgstjenester. Refusjon utbetales året etter at tjenesten er utført. Kommunen må selv betale en egenandel på kr. 1.608.000 deretter refunderer staten inntil 80 % av direkte dokumenterte lønnskostnader.

Budsjettforutsetninger 2024

Sektor for helse og mestring har fokus på å drive innovativt og effektivt i alle ledd. Utstrakt bruk av kompetanse og hensiktsmessig teknologi er blant tiltakene. Med fokus på brukerne av tjenestene, er ressursbruk på tvers av enheter i sektoren viktig for å løse komplekse tjenester og for en mer effektiv ressursutnyttelse. Det er en forutsetning at all tjenesteyting er basert på lovverk og lokale retningslinjer.

I løpet av 2023 har behovet for tjenesteyting innen ressurskrevende tjenester økt betydelig. Det er nødvendig å effektivisere tjenesten i alle ledd med mål om å frigjøre mer ressurser til bruk innen dette området. I tillegg er det en forventet utgiftsøkning som følge av en stadig eldre befolkning, samt overføring av oppgaver fra spesialisthelsetjenesten til kommunen.

Det er en målsetting for sektoren å levere tjenester på en mest mulig effektiv måte med nødvendig kvalitet. Det søkes samarbeid også utenfor sektoren dersom det er hensiktsmessig. En forventet økning i utgiftsbehov i sektoren forutsetter fokus på tidlig innsats og forebyggende tiltak for å redusere eller utsette innbyggernes behov for kommunale helsetjenester.

Budsjetterte driftstiltak

	Budsjett		Økonomiplan	
	2024	2025	2026	2027
Helse og velferd	-5 582 200	-5 436 710	-5 436 710	-5 436 710
Avslutte institusjonsplass				
Ressurskrevende tjenester (3115)	-2 300 000	-3 050 000	-3 050 000	-3 050 000
Redusere bruk av vikarbyrå				
Sykehjem - korttidsavdeling (3223)	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000
Sykehjem - langtidsavdeling (3224)	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000
Vakante stillinger 2024 - Helse og velferd 1	-452 350			
Vakante stillinger 2024 - Helse og velferd 2	-443 140			
Vakante stillinger 2024 - Helse og velferd 3	-822 810	-822 810	-822 810	-822 810
Vakante stillinger 2024 - Helse og velferd 4	-563 900	-563 900	-563 900	-563 900

KOMMENTARER TIL DRIFTSTILTAK

- Avslutte institusjonsplass.
Vurdere om tjenesten kan leveres med egne ressurser
- Redusere bruk av vikarbyrå.
Med bakgrunn i økt bemanning på ressurskrevende tjenester vil dette bidra til å kunne redusere bruken av vikarbyrå.
- Vakante stillinger
Etter gjennomgang av turnuser og arbeidsplaner vurderes det å redusere bemanningen innenfor områder / tider på døgnet der det er mulig, uten at det får konsekvenser for forsvarligheten i tjenesten. Det krever en strengere prioritering av tildelte tjenester. Videre er det vakanser i ledelsen i sektoren, disse erstattes foreløpig bare delvis og gir dermed en besparelse.
- Felles bemanningsplan i pleie og omsorg (i økonomiplanperioden)
Ved bygging av nye omsorgsboliger og nytt helsehus forutsettes en bedre utnytting av ressursene. Felles bemanningsplan og investering i mer velferdsteknologi vil gjøre det mulig å vurdere en reduksjon på antall nattevakter og vikarbruk, ved at personalet er i stand til å yte tjenester på flere steder. Muligheter for å tenke mer felles bruk av ressurser i sektoren vil også øke den felles kompetansen som fører til at kunnskap deles mellom flere. Dette forutsetter en prosess som sikrer god kartlegging, og involvering av ansatte, tillitsvalgte og vernetjenesten.

Organisatoriske endringer

- Fra 01.01.24 blir NAV organisert sammen med sektor for samfunnsutvikling. Dette er et tiltak for å rendyrke helsesektoren, fokus på NAV mer som en aktør innen samfunnsutvikling, og for å få en jevnere fordeling når det gjelder omfang av tjenestekområder mellom de ulike sektorene
- Det er fra 2023-2024 ett års permisjon på to ledere i sektoren, noe som fører til mangler på lederressurs. Dette blir dekket noe internt med konstitueringer.

Utfordringer og muligheter i økonomiplanperioden 2024-2027

Målsettingen i sektoren er å sette innbyggere i stand til å ta større ansvar for eget liv og helse slik det er vedtatt i kommuneplanen. Dette kan gjøres ved bruk av dialog og medvirkning. Vi har også som mål å se helhetlig på ressursene i sektoren. Dette for å skape god tverrfaglig utvikling og legge til rette for rett kompetanse på rett sted.

Hovedutfordringen er:

- Rekruttering og beholde kompetanse
- Opprettholde kvaliteten på tjenesten

Byggeprosjektet helsehus og omsorgsboliger forutsettes å stå ferdig i løpet av 2025. Samlokalisering forventes å gi ytterligere synergieffekter enn det som er nevnt som budsjettiltak. I tillegg vil det være en viktig faktor for rekruttering å kunne tilby et bredt og kompetent fagmiljø til helsepersonell. Samlokaliseringen vil også gi store muligheter for fagutveksling på tvers av tjenesteområder som vil innebære en kvalitetsforbedring for pasienten og en bedre flyt i tjenesten. Det overordnede målet er at flere av våre innbyggere skal mestre eget liv med mindre behov for kommunal bistand. Vi kan da frigjøre ressurser som kan rettes inn mot pasienter som er kronisk syke og har et økt behov for helsehjelp. Det aller viktigste er allikevel å frigjøre ressurser som gir mulighet for mer fokus på folkehelse og forebygging slik at færre av våre innbyggere får behov for tjenester.

11.4 MÅLSETTINGER

Fokusmål	Måleindikatorer	Tiltak 2024	Ønsket resultat	Laveste aksepterte resultat	Ikke godkjent resultat	Resultat 2024
God økonomistyring	Avvik i forhold til budsjett	Sikre god måneds og tertial - rapportering gjennom året, og foreslå tiltak hvis nødvendig.	+/- 1%	+/-3 %	+/- 5 %	
Personal	Sykefravær	Følge opp, og forebygge sykefravær Sikre at vedtatte rutiner bli fulgt Bruke resultatet av medarbeiderundersøkelsen 10-faktor til å videreutvikle samhandling mellom ansatte, og mellom ansatte og ledere.	under 8 %	12 %	14 %	
Nødvendig kompetanse	Bemanning: Antall ansatte med relevant fagutdanning i aktuell tjeneste	Utvikle strategi for å beholde og rekruttere ansatte med ønsket kompetanse.	100 %	75 %	70 %	
Kontinuerlig forbedringsarbeid	Antall klager / medhold i klagesaker. Endring på bakgrunn av avviksmeldinger. Resultat av brukerundersøkelser.	Tjenestenivået er tilpasset de økonomiske rammene, men opprettholder eller øker kvalitet på arbeidet.	Implementering av reformen: Leve hele livet. Gode pasientforløp uten reinnleggelser. Kontinuerlig forbedring. Unngå ventelister på tjenester det er fattet vedtak på.	Økning i antall klager som ikke gir kommunen medhold	At tjenesten ikke er i henhold til lov og forskrift	
Innføre teknologi / innovasjon som gjør det mulig å yte tjenester til en økende pasientgruppe.	Utvikle mål for sektoren der kunnskap om teknologiske muligheter økes i personal- og brukergruppen.	Anvende ny teknologi. Delta i den teknologiske utviklingen i samarbeid med eksterne aktører.	Anvendt flere teknologiske verktøy i hele sektoren	Implementering av teknologiske hjelpemidler i tjenesten	Mangel på teknologisk fremskritt	

12 SAMFUNNSUTVIKLING

12.1 KOMMUNEPLANENS SAMFUNNSDEL

Fram mot år 2100 vil Norge få et varmere klima, med mer nedbør, kortere snøsesong, minkende isbreer, endret flommønster og stigende havnivå. At samfunnet er klimatilpasset, betyr at det er i stand til å begrense eller unngå ulemper som følge av klimaet og å utnytte nye muligheter. Kommunen må omstille seg til grønnere tankegang og økonomi og må tilpasse seg endringene som kommer i form av våtere klima med mere ekstremvær og flere flomtoper. Stor-Elvdal kommune har store fornybare biologiske ressurser som skog, jord, husdyr og planter. Det bør arbeides for at det tilrettelegges bedre for produksjon og foredling basert på disse ressursene.

Rullering av kommunedelplan for klima- og energi foregår parallelt med kommuneplanen.

Stor-Elvdal kommune skal bidra til å oppfylle nasjonale miljømål, være en foregangskommune som planlegger for et klima i endring og en grønnere hverdag.

Mange av fremtidens utfordringer må løses med et nært og godt samspill mellom kommune, frivillighet og næringsliv. Nyere forskning viser at aktiv satsning på kultur og boattraktivitet kan gi uttelling i form av ressurssterke tilflyttere – noe som vil komme alle samfunnssektorer til gode. Dette er en faktor vi i stor grad kan påvirke selv, og som vi har et godt grunnlag for å bygge videre på i fremtidig planarbeid. Et variert kulturtilbud av god kvalitet vil ha positiv virkning på faktorer som bolyst, identitet, stolthet, fellesskapsfølelse og mestringsopplevelse. Det skal legges vekt på stedsutvikling som kan danne grunnlag for en fremtidsrettet næringsutvikling og vekst i kommunen, herunder grønn næring, bioøkonomi og hyttenæring.

12.2 GENERELT

Sektor for samfunnsutvikling består av 4 enheter: Forvaltning, eiendom og kommunalteknisk drift, samfunn og kultur og NAV.

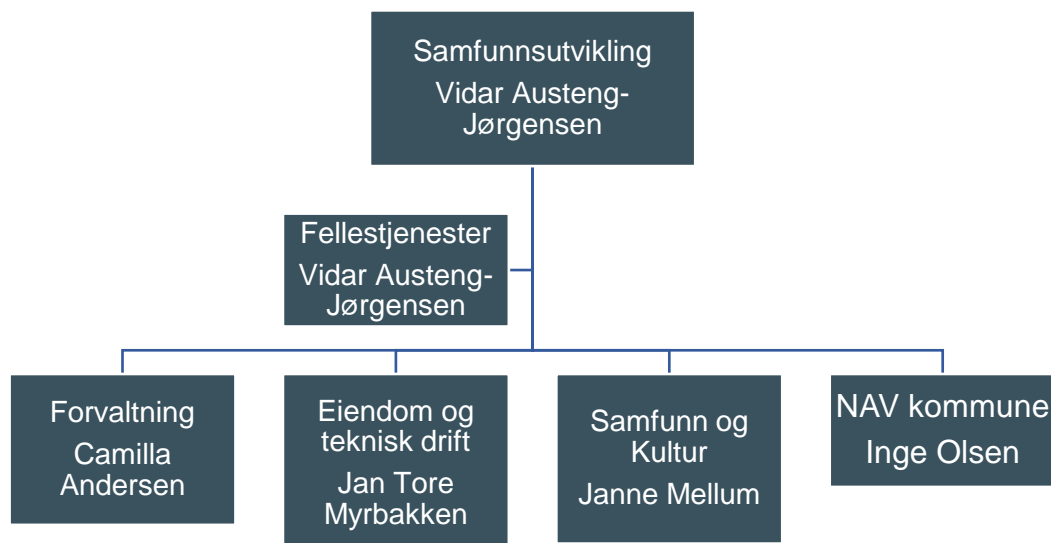
Forvaltningsavdelingen rommer tjenester innen miljø/forurensning og tilsyn, plan- og byggesaksbehandling, oppmålingstjenester, viltforvaltning samt landbrukskontor og eiendomsskattekontor.

Under enhet eiendom og kommunalteknisk drift, ligger selvkostområdene vann, avløp og renovasjon (VAR), eiendom, gatelyst, parker og torg, kommunal vei. Hovedansvaret til enheten er drift og forvaltning av all kommunal infrastruktur.

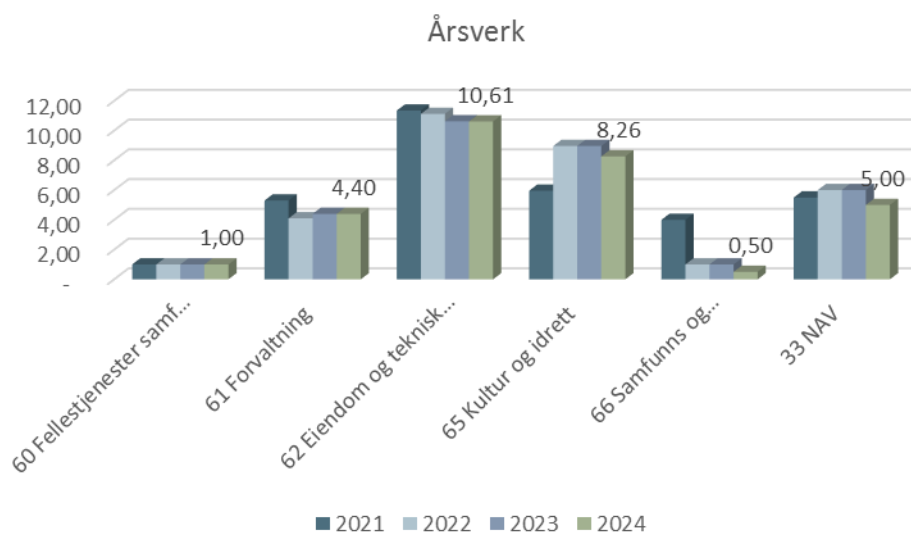
Enhet samfunn og kultur omfatter folkebibliotek med innbyggertorg, kommunens hjemmeside/informasjon, fritidsklubb, frivilligsentral, flerbruks huset Storstua med møterom, idrettshall, kultursal og kino, Besøks senter Rovdyr Østerdalen og kulturkontoret.

NAV kommune yter tjenester innen forvaltning, sosial bistand, flyktningetjeneste, husbankordning og gjeldsrådgiving.

Sektorens funksjoner er viktige for drift av kommunale tjenester, i tillegg innehar den en viktig rolle når det gjelder planlegging og samfunnsutvikling i kommunen.

Årsverksendringer 2023-2024 på sektoren. Det er 29,77 årsverk på sektor Samfunnsutvikling i 2024. I den nye enheten (NAV) er det totalt 5,5 årsverk. Det er gjort noen interne flyttinger av stillinger og i tillegg er det redusert med 50% stilling på kultur. Årsverkene fordeler seg slik på enhetene i 2024:

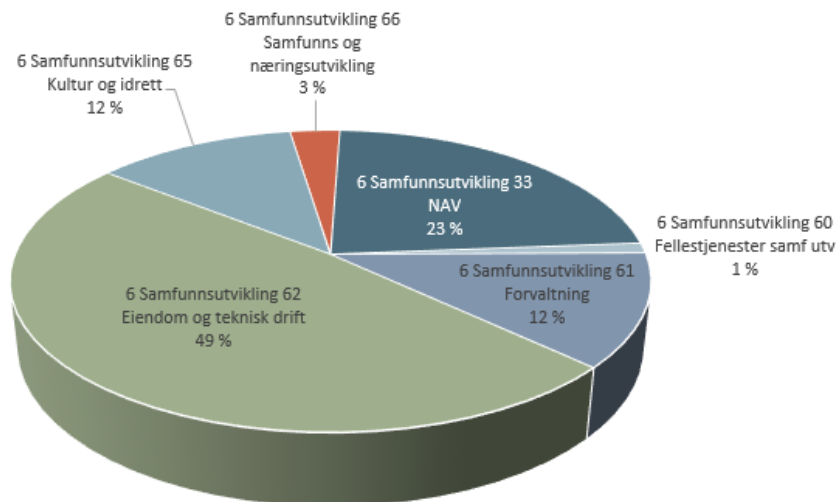
For enhet forvaltning ble stillinger flyttet over til selvkost fra og med 2022. Dette på grunn av nye regler rundt selvkostberegning av stillinger som tilhørte enheten.

12.3 ØKONOMIPLAN M/ENDRINGER

(i 1.000 kr)	IT	Budsjett	Økonomiplan				Rev budsjett	Regnskap
		2024	2025	2026	2027	2023	2022	
-	6 Samfunnsutvikling	37 788	39 262	37 880	37 880	36 667	38 390	
+	1 SUM LØNN INKL SOS UTG OG REFUSJONER	23 296	23 476	23 778	23 778	23 941	22 606	
+	2 SUM ØVRIGE DRIFTSUTGIFTER	39 992	44 968	41 361	41 361	30 250	35 581	
+	3 SUM DRIFTSINNTEKTER	-25 500	-29 182	-27 259	-27 259	-17 524	-19 797	
	SUM	37 788	39 262	37 880	37 880	36 667	38 390	

(i 1.000 kr)	IT	Budsjett	Økonomiplan				Rev budsjett	Regnskap
		2024	2025	2026	2027	2023	2022	
-	6 Samfunnsutvikling	37 788	39 262	37 880	37 880	36 667	38 390	
+	33 NAV	8 769	8 769	8 769	8 769	9 843	6 875	
+	60 Fellestjenester samf utv	410	725	1 027	1 027	38	862	
+	61 Forvaltning	4 569	4 569	4 569	4 569	4 267	3 990	
+	62 Eiendom og teknisk drift	18 390	17 333	16 638	16 638	17 733	20 768	
+	65 Kultur og idrett	4 526	4 513	4 513	4 513	4 703	5 529	
+	66 Samfunns og næringsutvikling	1 124	3 353	2 364	2 364	83	367	
	SUM	37 788	39 262	37 880	37 880	36 667	38 390	

Fordeling sektor Samfunnsutvikling

KOMMENTARER PÅ ENDRING FRA 2023

Lønn inkl. sos. utgifter og refusjoner, endringer

Lønnskostnaden reduseres med 0,6 mill. På tross av historisk høy lønnsøkning i 2023 øker ikke lønnskostnaden i sektoren. Dette skyldes i stor grad reduksjon og nedtrekk av vakante stillinger samt naturlig avgang. Det avsettes i tillegg kr. 0,617 mill. fra drift til investering som skyldes egeninnsats i investeringsprosjektene.

Driftsutgifter

Driftsutgiftene øker totalt med ca. kr.9,74 mill. fra 2023 til 2024. Økningen skyldes i stor grad fiber utbygging som belaster driftsutgiftene med kr 8,0 mill. Høy inflasjon medfører store prisstigninger. Enkeltposter som forsikring, kommunale avgifter, Midt Hedmark brannredning og husleie besøkssenteret øker driftskostnadene med godt over kr 1 mill. for 2024. Resten av kostnadsøkningen tilhører kostnader tilhørende tilrettelegging av utleie. Kostnaden henger sammen med inntektsøkningen i posten under (driftsinntekter)

Driftsinntekter

Driftsinntektene øker med kr 7,98 mill. fra 2023 til 2024. Det skyldes tilskudd tilsvarende kr 7,0 mill. tilhørende fiberutbygging. Økte inntekter på utleie utgjør den resterende inntektsøkningen.

Budsjettforutsetninger 2023

Det forutsettes en tilnærmet normal drift av kommunens eiendommer uten noen grad av uforutsette hendelser. Det er ikke rom for, og heller ikke planlagt gjennomføring av større vedlikeholdsoppgaver. Dette er en uønsket situasjon som ikke bør vedvare. Oppgraderte og nye bygg, i tillegg til ytterligere nyinvesteringer i tiden fremover, bidrar til å gjøre oss mindre sårbar i forhold til uforutsette hendelser. Energikostnadene for 2024 er beregnet på bakgrunn av en snittpris på ca. 0,9 kr/kWh.

Enhet forvaltning v/selvkost og VAR området er i stor grad selvfinansierende gjennom gebyrer. Kostnaden på gebyrene reguleres i takt med økte driftskostnader på oppgaven.

Budsjetterte tiltak 2023

	Budsjett		Økonomiplan	
	2024	2025	2026	2027
Samfunnsutvikling	-1 667 150	-194 620	-881 720	-881 720
Avvikle skyss fritidsklubben				
Fritidsklubb (1271)	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
Egeninnsats prosjektleder Helsehus				
Teknisk kontor (6111)	-617 100	-301 900		
Fiberutbygging i Stor-Elvdal				
Næringsrådgivning - fra 2013 (1185)	1 000 000	2 980 000	1 991 000	1 991 000
Fordeling av ressurs med NAV stat				
Sosialkontoret (3411)	-482 010	-482 010	-482 010	-482 010
Gebyr økning utleie				
Idrettslag og anlegg (1283)	150 000	150 000	150 000	150 000
Storstua, utleie (1297)	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000
Reduksjon av merkantil still - NAV				
Sosialkontoret (3411)	-295 780	-295 780	-295 780	-295 780
Redusere tilskudd lag/foreninger - løypetilskudd				
Idrettslag og anlegg (1283)	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
Salg av eiendom 2024 - Gml videregående skole, drift				
Skoleveien 42 (6242)	-128 000	-257 000	-257 000	-257 000
Salg av eiendom 2024 - Museet Storelvdalstunet, drift				
Museum (1261)	-	-13 000	-13 000	-13 000
Musèet Stor-Elvdalstunet (6265)	-31 000	-84 000	-84 000	-84 000
Salg av eiendom 2024 - Sollia skole og bhg, drift				
Sollia skole og barnehage (6275)	-170 760	-546 160	-546 160	-546 160
Salg av eiendom 2024 - Tryggstad, drift				
Tryggstad (6223)	76 000	182 000	182 000	182 000
Salg av eiendom 2025 - Myrvang, drift				
Myrvang (6211)	-	-606 970	-606 970	-606 970
Vakant stilling næringsrådgiver - 30% stilling				
Næringsrådgivning - fra 2013 (1185)	-248 700			
Vakant stilling 2024 - Samfunnsutvikling 2				
Bibliotek (1241)	-215 950	-215 950	-215 950	-215 950
Vakant stilling 2024 - Samfunnsutvikling 3				
Fritidsklubb (1271)	-64 500	-64 500	-64 500	-64 500
Vakante stillinger 2024 - Samfunnsutvikling 1				
Kulturkontoret (1221)	-189 350	-189 350	-189 350	-189 350

KOMMENTARER TILTAK

- Avvikle skyssordning fritidsklubb, fritidsklubb ansvar 1271. Besparende tiltak på ikke lovpålagt oppgave.
- Egeninnsats prosjektleder Helsehus, ansvar 6111. Bruke minst 50% av sektorleder ressursen som prosjektledelse inn mot investeringsprosjekter.
- Fiberutbygging i Stor-Elvdal, ansvar 1185. På bakgrunn av vedtak i sak 2021/1019 angående fiberutbygging, avsettes det årlig (t.o.m 2027) midler for betaling av kommunens andel i prosjektet.
- Fordeling av ressurs med NAV stat, ansvar 3411. Vi legger til grunn en deling av lederressursen i NAV mellom NAV stat og NAV kommune (50/50).

- Gebyr økning utleie, ansvar 1297 og 1283. For å øke inntektsmuligheten for storstua, fjernes unntakene som fritar betaling av halleie for aktiviteter som involverer barn og unge under 18 år. Det samme gjelder politiske partier. Samtidig avsettes et beløp som kan øremerkes tilskudd for halleie etter søknad.
- Reduksjon av merkantil stilling – NAV, ansvar 3411.
- Redusere tilskudd lag/foreninger – løypetilskudd, ansvar 1283. Vi halverer posten tilhørende løypetilskudd, hvor vi mener hytteområdene kan finansiere løypekjøring på andre måter.
- Salg av eiendom 2024 - Gml videregående skole, ansvar 6242. Salg/avhending av bygget gir besparelser på driftskostnader. Bygget inngår ikke i kommunens tjenesteyting.
- Salg av eiendom 2024 - Museet Storelvdalstunet, ansvar 1261 og 6265. Salg/avhending av bygget gir besparelser på driftskostnader. Bygget inngår ikke i kommunens tjenesteyting.
- Salg av eiendom 2024 - Sollia skole og bhg, ansvar 6275. Salg/avhending av bygget gir besparelser på driftskostnader. Forutsetter fjerning av tjenesteyting.
- Salg av eiendom 2024 - Tryggstad, ansvar 6223. Salg/avhending av bygget gir besparelser på driftskostnader. Bygget inngår ikke i kommunens tjenesteyting.
- Salg av eiendom 2025 - Myrvang, ansvar 6211. Salg/avhending av bygget gir besparelser på driftskostnader. Forutsetter flytting av tjenesteyting.
- Vakant stilling næringsrådgiver – vakant 30% stilling, ansvar 1185. Ikke lovpålagt oppgave som løses i dag i 20 % stilling.
- Vakant stilling 2024 – Bibliotek, ansvar 1241. Kan reduseres ved avkortning av åpningstid.
- Vakant stilling 2024 – Fritidsklubb, ansvar 1271. Kan avkortes med reduksjon av tilbudet
- Vakante stillinger 2024 – Kulturkontoret, ansvar 1221. Tas ned, tilbudet tilpasses og reduseres tilsvarende.

Utfordringer og muligheter i økonomiplanperioden 2024-2027

- Gamle eiendommer i dårlig stand er forholdsvis dyre å drifte. Etterslep på vedlikehold.
- Redusert ramme på vedlikeholdsbudsjett bidrar til å skape etterslep på vedlikeholdet i kommunale eiendommer.
- Usikkerhet rundt energipriser skaper uforutsigbarhet for økonomien.
- Store arealer i forhold til antall brukere er kostnadsdrivende.
- Aldrende VA anlegg skaper uforutsigbarhet med vedlikeholdsarbeid.
- Høyt sykefravær i 2023 medfører usikkerhet rundt bemanning inn i 2024
- Nytt Helsebygg vil bidra til lavere driftskostnader.
- Fokus og investeringer på energiltak vil bidra til redusert energiforbruk.

12.4 MÅLSETTINGER

Fokusmål	Måleindikatorer	Tiltak 2024	Ønsket resultat	Laveste aksepterte resultat	Ikke godkjent resultat	Resultat 2024
God økonomistyring	Avvik i forhold til budsjett	Sikre god tertialrapportering gjennom året som fanger opp vesentlige endringer.	+/- 2 % avvik	5 % avvik	>5 %	
	Salg av eiendom	Gjennomføre salg av kommunal eiendom	kr 2 mill.	< kr 0	kr 0	
Personal	Sykefravær	Sikre god tilrettelegging og godt arbeidsmiljø.	< 4 %	5 %	6 %	
God kvalitet	Årlige besøk pr innbygger i biblioteket	Attraktivt tilbud og god service	>6 besøk pr innbygger	4-6 besøk pr innbygger	<4besøk pr innbygger	
	Fritidsklubben: Besøk % av innbyggere i målgruppen (barn mellom 12 og 16 år)	Attraktivt tilbud og god ledelse	> 50 %	35-40 %	< 35 %	
	Forvaltningsavdelingen: Antall saker omgjort av Statsforvalteren på grunn av saksbehandlingsfeil	Sikre god saksbehandling	0	1-2	>2	
	Tilsyn med spredt avløpsanlegg (tot. 1000 anlegg): Andel utførte tilsyn	Sikre god oppfølging og god måloppnåelse	5 %	3-5%	<3%	
	Byggesak: «3-ukerssaker» ferdigbehandlet innen 18 dager	Sikre god saksbehandling	100 %	>90%	<90%	
ENØK	Redusere strømforbruk (ekskl. fjernvarme)	God energioppfølging (EOS-system og SD-anlegg), fokus på enøk hos brukere, ulike ENØK-tiltak (modernisering, LED-lys, styring, varmekilder). Reduksjon areal.	-87000 kWt	-50000 kWt	<50000 kWt	

13 SELVKOST

13.1 ØKONOMIPLAN M/ENDRINGER

Stor-Elvdal kommune beregner kommunale gebyrer i tråd med forskrift om beregning av selvkost. Selvkost innebærer at ekstrakostnadene som kommunen påføres ved å produsere en bestemt tjeneste skal dekkes av gebyrene som brukerne av tjenestene betaler. Kommunen har ikke anledning til å tjene penger på tjenestene.

(i 1.000 kr)	Budsjett		Økonomiplan				Rev budsjett	Regnskap
	2024	2025	2026	2027	2023	2022		
7 Selvkost	-800	-836	-836	-836	-938	-886		
1 SUM LØNN INKL SOS UTG OG REFUSJONER	4 756	4 860	4 860	4 860	4 169	3 737		
2 SUM ØVRIGE DRIFTSUTGIFTER	14 496	15 022	15 022	15 022	13 853	13 328		
3 SUM DRIFTSINNTEKTER	-20 052	-20 718	-20 718	-20 718	-18 960	-17 951		
SUM	-800	-836	-836	-836	-938	-886		

(i 1.000 kr)	Budsjett		Økonomiplan				Rev budsjett	Regnskap
	2024	2025	2026	2027	2023	2022		
7 Selvkost	-800	-836	-836	-836	-938	-886		
71 Selvkost - VAR	-859	-895	-895	-895	-954	-905		
72 Selvkost - Forvaltning	59	59	59	59	16	18		
SUM	-800	-836	-836	-836	-938	-886		

Sum i oversikten over har et avvik mot budsjettskjema 1B noe som skyldes avskrivninger og bruk /avsetning av fond.

KOMMENTARER PÅ ENDRING FRA 2023

Lønn inkl. sos. utgifter og refusjoner, endringer

Lønnskostnaden økes med kr 0,587 mill. Dette skyldes i stor grad høyere lønns- og pensjonskostnad for inneværende år. I tillegg er det gjort en endring fra og med 2023, hvor de samme kostnadene for neste år er budsjettet på sektornivå mot tidligere finansbudsjett.

Driftsutgifter

Driftsutgiftene øker totalt med kr 0,643 mill. fra 2023 til 2024. Økningen skyldes økte vedlikeholdskostnader samt kapitalkostnader og avskrivningskostnader tilknyttet nye og gamle investeringer. Økning av kostnader til FIAS er på 5,7%

Driftsinntekter

Driftsinntekter øker med kr 1,092 mill. fra 2023 til 2024. Det skyldes økte inntekter på gebyrer.

Selvkostområdet er kommentert i vedlegg 1.

Endring av regnskapsprinsipp om føring av indirekte kostnader jf. kostraveilderen gjør at dette området nå fremstår med et overskudd som tidligere har blitt bokført som indirekte kostnader.

14 INVESTERINGER

14.1 BEVILGNINGSOVERSIKT – INVESTERING

(i 1.000 kr)	Budsjett	Økonomiplan			Rev budsjett	Regnskap
	2024	2025	2026	2027	2023	2022
Investeringer i varige driftsmidler	137 699	71 102	9 980	5 600	61 752	39 946
Tilskudd til andres investeringer	1 000	-	-	-	-	-
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	903	903	903	903	760	759
Utlån av egne midler	-	-	-	-	-	-
Avdrag på lån	790	790	790	-	1 240	3 983
SUM INVESTERINGSUTGIFTER	140 392	72 795	11 673	6 503	63 752	44 688
Kompensasjon for merverdiavgift	-23 450	-10 750	-600	-	-7 880	-7 271
Tilskudd fra andre	-	-39 109	-	-	-429	-
Salg av varige driftsmidler	-3 500	-1 500	-	-	-2 000	-1 301
Salg av finansielle anleggsmidler	-	-	-	-	-	-
Utdeling fra selskaper	-	-	-	-	-	-
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-790	-790	-790	-	-790	-
Bruk av lån	-111 749	-19 743	-9 380	-5 600	-54 623	-30 000
SUM INVESTERINGSINNTEKTER	-139 489	-71 892	-10 770	-5 600	-65 722	-38 572
Videreutlån	1 500	1 500	1 500	-	1 500	60
Bruk av lån til videreutlån	-1 500	-1 500	-1 500	-	-1 500	-1 560
Avdrag på lån til videreutlån	-	-	-	-	-	787
Mottatte avdrag på videreutlån	-	-	-	-	-	-1 725
NETTO UTGIFTER VIDEREUTLÅN	-	-	-	-	-	-2 438
Overføring fra drift	-903	-903	-903	-903	-760	-
Avsetninger til bundne investeringsfond	-	-	-	-	-	938
Bruk av bundne investeringsfond	-	-	-	-	-	-1 996
Avsetninger til ubundet investeringsfond	-	-	-	-	-	-
Bruk av ubundet investeringsfond	-	-	-	-	-1 950	-
Dekning av tidligere års udekket beløp	-	-	-	-	4 680	2 059
SUM OVERFØRING FRA DRIFT OG NETTO	-903	-903	-903	-903	1 970	1 001
FREMFØRT TIL INNDEKNING (UDEKKET BELØP)	-	-	-	-	-	4 679

14.2 BUDSJETTSKJEMA 2B – INVESTERINGSBUDSJETT, FORDELING

	Budsjett		Økonomiplan	
	2024	2025	2026	2027
1 Administrasjonen	6 050	4 750	1 000	-
010703 Sanitæranlegg ved Atnosen kirke	1 000	-	-	-
011192 SÅTE investeringer	2 300	2 500	-	-
011193 Endring/bytte av lkt samarbeid	1 250	1 250	-	-
012101 Tjenestebiler (bytte/nye)	1 500	1 000	1 000	-
3 Helse og mestring	1 000	500	-	-
118201 Velferdsteknologi	1 000	500	-	-
6 Samfunnsutvikling	121 769	56 572	3 600	-
062108 Permanent løsning NAV lokaler, Myrvang	720	-	-	-
062210 Oppgradering/ombygging til nytt kommu	6 000	-	-	-
062401 Salg av boliger	-3 100	-1 400	-	-
062501 Helsehus	104 852	54 070	-	-
062501 Egeninnsats prosjektledelse, Helsehus	617	302	-	-
062709 Forprosjekt 1-10 Skole	600	-	-	-
062902 Utskifting/ombygging til LED i formålsbyg	2 400	2 400	2 400	-
062903 Ledlys Storstua, kultursal og idrettshall	600	-	-	-
062904 Solskjerming institusjon, Skjernet avd.	240	-	-	-
062905 Oppgradering Eventyrveien 26	500	-	-	-
062906 Benveien 13, institusjon	840	-	-	-
062907 Tildelerbolig, hardbruk/tilrettelagt	-	1 200	1 200	-
065205 Utskifting av gatelys	6 000	-	-	-
066401 Digitalisering - eiendomsarkiv	1 500	-	-	-
7 Selvkost	6 380	7 780	5 380	5 600
061403 Prosjektslederressurs, Sumfunnsutvikling	780	780	780	-
063103 Vann - reservevannkilde	1 000	3 000	-	-
063105 Vann - ledningsnett	1 400	1 600	1 600	1 600
063106 Vann - oppgradering vannverk Steinvik	-	1 000	-	-
063107 Vann - sonevannmåler	1 000	-	-	-
063109 Vann - ledningsnett Bøveien	-	1 400	-	-
063110 Vann - ledningsnett Øvre Båsrøstvei	-	-	3 000	-
063203 Spillvannsledning Østerdalsbruket	2 200	-	-	-
063204 Vann og avløp - ledningsnett sundfloveie	-	-	-	4 000
Totalsum	135 199	69 602	9 980	5 600

BESKRIVELSE AV TILTAK I INVESTERINGSBUDSJETTET

VIDEREFØRING FRA TIDLIGERE INVESTERINGSBUDSJETTER:

Dersom det er noen prosjekter som pågår over flere år blir dette justert fra 2022, jf. egen sak som fremmes for kommunestyret 13. desember 2022. Disse må eventuelt innarbeides i årsbudsjettet 2024.

ADMINISTRASJON

Sanitæranlegg – Atnosen kirke (prosjekt 010703)

Det er for flere år siden meldt inn behov for sanitæranlegg ved Atnosen kirken, den gang ble midlene omdisponert pga av et pålegg om skifte av el-anlegg i flere kirke. Behovet har ikke endret seg og det er et pålegg om at det skal være tilgang på vann i forbindelse med graving av graver. Det er heller pt noe sanitæranlegg for kirkens besøkende i forbindelse med kirkelige handlinger. Dette tiltaket er ett innspill fra Kirkelig fellesråd til budsjett prosessen 2024. Det er estimert en netto kostnad på 1,0 mill. i 2024.

Såte – investeringer og «reisen til skyen» (prosjekt 011192 og 011193)

Kommunedirektøren la fram egen sak i forhold til videre SÅTE samarbeid med fokus på «reisen til skyen» for alle kommunene sammen i desember 2022. Med videreføring av prosjektet i 2024 er det derfor tatt hensyn til vår andel av investeringen i budsjettet for 2024. I forhold til dette og nytt SÅTE-ERP system så ser vi at det er behov for egne ressurser ift forhold til oppfølging i eget hus og at ansatte skal få en god opplevelse ved overganger og nye systemer som blir påkrevet. Disse ressursene vil også være nødvendig hvis oppgradering av IKT systemene skje utenfor dette samarbeidet. For ytterligere informasjon se egen sak på «Reisen til skyen» - SÅTE 2.0. Det samlet sett avsatt 3,75 mill.kr til denne oppgraderingen i 2024.

Tjenestebiler (prosjekt 012101)

Kommunen har et behov for tjenestebiler. Det er også et behov for en større utskifting av de eldste tjenestebilene som kommunen eier. Det vil til enhver tid være en vurdering av behovet for antall tjenestebiler, bruksområder mm. og spesielt om el-biler ved neste utskifting. Det er avsatt 1,5 mill. i 2023 og 1,0 mill. i 2024 denne må vurderes løpende i resten av økonomiplan perioden.

SAMFUNNSUTVIKLING

Ombygging sikkerhet NAV, Myrvang (prosjekt 062108)

Etter at sikkerheten ble ivaretatt i trinn en av ombyggingen, er NAV veldig fornøyd med utførelsen og resultatet. For å komme frem til en varig løsning for NAV, er det ytterligere forventninger og krav som må innfris. Disse kravene går i stor grad ut på indre forhold for å tilfredsstillende innemiljø og arbeidsmiljø.

Hvis alle tiltakene NAV har spilt inn gjennomføres, estimeres denne kostnaden til kr. 0,7 mill. som også er beløpet det budsjetteres for i 2024.

Oppgradering/ombygging til nytt kommunehus, UNI bygget (prosjekt 062210)

I forbindelse med bygging av nytt helsehus vil UNI bygget tømmes for kommunale helsetjenester høsten 2024. Planen er at UNI bygget da vil kunne bli det nye kommunehuset. For å kunne tilrettelegge bygget for nye funksjon samt tilfredsstillende dagens krav rundt arbeidsmiljø, kreves noe ombygging og oppgraderinger. Det avsettes i budsjettet kr. 6 mill. for formålet.

Salg eiendom (prosjekt 062401)

Det budsjetteres med kr -2,7 mill. for 2024 på salg av eiendom, noe som vil redusere lånebehovet på nye investeringer. Salget henger tett sammen med noen av tiltakene som er spilt inn for sektoren.

Helsehuset (prosjekt 062501)

Prosjektet ble påbegynt i 2014/2015 og KS 24.08.2015 sak 15/27 vedtok «I den videre utredningen av boliger for heldøgns pleie og omsorg velger Stor-Elvdal kommune å bygge nye omsorgsboliger med tilhørende fellesarealer».

I KS 22.06.2016 sak 16/31 ble det fattet følgende vedtak: «Granheim alderspensjonat rives, og arbeidene gjennomføres som en del av prosjektet med bygging av nye omsorgsboliger. Det tas nærmere stilling til finansiering som en del av den videre prosessen».

Den 03.02.2016 ble vedtatt plassering av boligene ved Moratunet sykehjem og ny reguleringsplan ble vedtatt 09.11.2016. Arbeidet med prosjekteringen av de nye boligene startet opp i 2017 og prosjektet ble lagt ut på anbud høsten 2019. Stor-Elvdal kommune fikk ikke inn noen tilbud.

Som følge av den mislykkede konkurransen for de nye omsorgsboligene ble det fremmet ny sak til KS 15.04.2020 sak 20/20 hvor det ble fattet vedtak om at rådmannen gis i oppgave å endre konkurransen for de nye omsorgsboligene i Stor Elvdal. Høsten 2020 var prosjektleder og prosjektgruppe på plass. Prosjektet endret karakter til også å omfatte nytt legesenter/helsehus dels ved utnyttelse av eksisterende Moratunet og dels ved etablering av nytt tilbygg.

Det ble i 2022 fremmet ny sak angående økte rammer til prosjektet. Ny ramme ble vedtatt på ca. kr 189 mill. inkludert tilskudd fra Husbanken og MVA.

Anbudskonkurransen ble gjennomført i 2023 hvor Skanska Husfabrikken ble totalentreprenør. Prisen ble noe høyere enn rammen som var vedtatt i forkant. Ny politisk sak ble behandlet i juni 2023 hvor vedtaket ble «Kommunedirektøren får i oppdrag å igangsette utførelsesfasen (byggefase), med det ansvar og de roller det medfører, innenfor en prosjektramme på Kr. 201 mill.»

Byggingen startet opp høsten 2023 og skal leveres helt ferdig våren 2025. Helsehuset er avtalt overlevert til september 2024.

Med bakgrunn i nytt vedtak budsjetteres det med kr 105,5 mill. i 2024 og ca. kr 54 millioner i 2025.

Forprosjekt 1-10 Skole (prosjekt 062709)

Elevtallet på skolene i Stor-Elvdal har over flere år blitt dramatisk redusert. Skolebyggene derimot er de samme som ble bygd på 70 og 80 tallet med et helt annet elevgrunnlag. SEUS ble renoverert i 2015 mens Koppang skole ikke har blitt oppgradert siden det ble bygd på 80 tallet. Som et tiltak for å tilpasse elevtallet med dertil egnet og tilpasset skolebygg ønsker man å se på en mulighet for 1-10 skole.

Det avsettes kr 0,6 mill. til formålet i 2024.

Utskifting/ombygging til LED i formålsbygg (prosjekt 062902)

Som et av flere energitiltak er det ønskelig å oppgradere eldre formålsbygg med moderne LED belysning. Dette bør også gjennomføres da det blir vanskeligere å få tak i halogenpærer i fremtiden siden de gradvis fases ut. Utskiftingen planlegges over en tre års periode og det avsettes årlig kr. 2,4 mill. til formålet.

Ledlys Storstua, kultursal og idrettshall, (prosjekt 062903)

Lysene i Storstua har over lengere tid blitt dårligere og dårligere. For å tilfredsstillere dagens krav for lys i lokalene krever det nye innsatser med høyere kvalitet. Flere er i tillegg gått i stykker. Det avsattes kr 0,6 mill. i budsjettet for 2024.

Solskjerming institusjon, Skjermet avd. (prosjekt 062904)

Inneklimaet på skjermet avdeling har vært utfordrende på varme sommerdager. Bygget har solskjerming på alle vinduer med unntak av flere store vestvendte vinduer oppunder taket. Dette ønskes gjennomført snarlig og det avsettes kr 0,24 mill. i 2024.

Oppgradering Eventyrveien 26 (prosjekt 062905)

Boligen er delvis ødelagt etter «hard» bruk. For å sette boligen i tilfredsstillende tilstand estimeres det en kostnad tilsvarende kr. 0,5 mill. Boligen ønskes utleid til flyktninger deretter og byggingen bør gjennomføres snarlig.

Benveien 13, institusjon (prosjekt 062906)

Det skal tilrettelegges for bruker i eksisterende omsorgsbolig i Benveien. Estimert kostnad er kr. 0,84 mill.

Utskifting gatelys (prosjekt 065205)

Prosjektet har vært utsatt på bakgrunn av prioritering av andre prosjekter. Det er estimert og vedtatt en ramme på totalt kr 6 mill. for prosjektet. Det avsettes kr. 6 mill. i 2024.

Digitalisering – eiendomsarkivet (prosjekt 066401)

Digitalisering av eiendomsarkivet har blitt skjøvet på i økonomiplanen i mange år. Det ble gjennomført anbudskonkurranse i 2022 og kontrakt er signert og prosess startet opp. Det forskyves kr 1,5 mill. til 2024.

SELVKOST – VAR

Det er foreslått en investering på 25,1 mill. kroner netto innenfor vann og avløp i økonomiplanperioden.

Prosjektlederressurs, samfunnsutvikling (prosjekt 061403)

For å kunne gjennomføre nødvendige prosjekter innenfor vann og avløp trengs det en prosjektlederressurs. I en hverdag med utfordringer på drift og flere uforutsette hendelser, må driften prioriteres og prosjektene må tidvis vike. Det påvirker fremdriften og kontinuiteten i prosjektene. Det avsettes kr. 0,78 mill. kroner til prosjektleder.

Vannforsyning –utredning av reservevannkilde for Koppang (prosjekt 063103)

Dublering av vannledningen under Glomma var et pålegg fra Mattilsynet med frist i 2018. Kommunen er i dialog med Mattilsynet og konsulent for å se på muligheten for en reservevannkilde på østsiden av Glomma istedenfor dublering. To uavhengige kilder vil redusere konsekvensene av kvalitetsendringer og øke leveringssikkerheten. Prosjektet har pågått i 2023 og vil fortsette i flere år fremover. Det avsettes kr. 1 mill. i 2024, kr. 3 mill. i 2025. Det må etableres en prøvebrønn som må være i drift i minimum 6 måneder før man vet noe om kapasitet og kvalitet til en ny kilde. På bakgrunn av disse resultatene, som trolig vil foreligge i 2024, vil det bli fremmet en egen politisk sak om bygging av reservevannverk for Koppang.

Oppgradering Vann og Avløp – ledningsnett (prosjekt 063105)

Det kan oppstå hendelser på vann- og avløpsnettet i løpet av året som bør løses på en annen måte enn kun å reparere skaden. Å etablere en kum, skifte et ledningsstrekk eller strømpereovering kan være en mer hensiktsmessig løsning der og da. Disse midlene blir derfor en bufferkonto som gir oss mulighet til å ta raske og mer fremtidsrettede beslutninger ved akutte hendelser. Oppgradering av ledningsnett høre hjemme under investering. Det er avsatt kr 0,7 mill. på vann og 0,7 mill. på avløp for 2024. For resten av økonomiplanperioden er den totale summen satt til 1,6 mill. hvert år. Denne er økt fra tidligere år med hensyn på prisstigning generelt.

Avløp – sanere spillvannsledning nord for Østerdalsbruket (prosjekt 063203)

Spillvannsledningen i dalen nord for Østerdalsbruket og i deler av Øvre og Nedre Båsrøstvei må saneres. Første etappe på vestsiden av jernbanen er utført i 2023 men resten av prosjektet på østsiden av jernbanen gjenstår. Det er avsatt kr. 2,2 mill. i 2024 for å ferdigstille prosjektet. Planene på vestsiden av jernbanen inkluderer en pumpestasjon.

Sonevannmåling (prosjekt 063107)

For å kunne redusere lekkasjer på vannledningsnettet på Koppang og gi oss et best mulig beslutningsgrunnlag for saneringsplaner, trengs mer informasjon om vannstrømmer og mengder i ulike soner. Sonevannmåling vil være et analyseverktøy for å optimalisere driften og redusere sårbarhet, og samtidig være til hjelp ved akutte vannlekkasjer. Prosjektet har hatt en sped oppstart i 2023 og vil fortsette i 2024. Det avsettes kr. 1 mill.

15 TILTAK SOM IKKE BLE VALGT

Driftstiltak:

Alle tiltak er valgt.

Investeringsiltak:

**Stor-Elvdal
kommune**